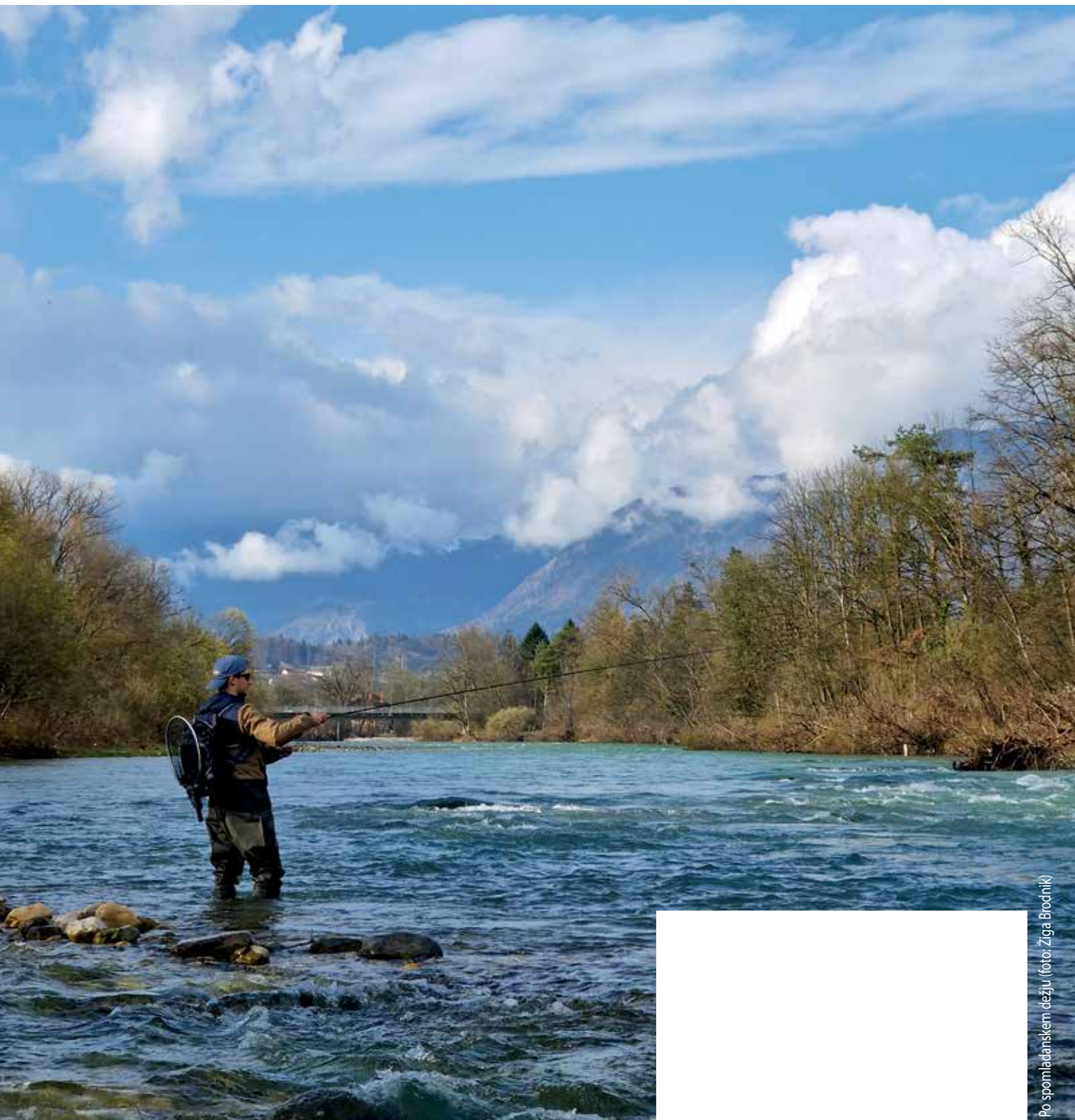

3

Ribič

GLASILO SLOVENSKEGA RIBIŠTVA

LETO 2025
LETNIK LXXXIV
ISSN 0350-4573

Po spomladanskem dežju (foto: Žiga Brodnik)

RAZPIS XXX. TABORA MLADIH MUHARJEV OSILNICA 2025

Komisija pri UO RZS za delo z mladimi ribiči razpisuje **XXX. muharski tabor mladih ribičev Slovenije**. Razpis velja za mladoletne člane ribiških družin in nečlane, ki so rojeni v letih 2010 do vključno 2013. Tabor bo v **RD Kočevje**, hotel Kovač Sela 5, Osilnica **od petka, 16. maja, do vključno nedelje, 18. maja 2025**. Taborniki bodo bivali v prostorih hotela KOVAČ.

Pričakovani **prihod in namestitev udeležencev: petek do 16. ure**.

Vsaka prijaviteljica (*ribiška družina ali območna zveza ribiških družin*) obvezno zagotovi in prijavi mentorja za tabornike iz svojega okolja. Mentor je lahko tudi eden od staršev otrok, udeležencev tabora. Na taboru so lahko prisotni tudi starši otrok, ki so udeleženi na taboru, vendar se morajo prijavi organizatorju tabora, da jim ta zagotovi rezervacijo bivanja, ki pa je samoplačniška. Za vsake tri tabornike je obvezen en mentor.

Prijaviteljica za mladoletnega člana prispeva kotizacijo v znesku **90,00 €**, za mentorja pa **110,00 €**. Starši otrok, ki niso člani nobene RD, za svojega otroka prispevajo kotizacijo v znesku **120,00 €**. Računovodstvo RZS bo na podlagi prispelih prijav prijaviteljicam oz. staršem izstavilo račune, ki morajo biti poravnani pred začetkom tabora.

Vplačanih kotizacij RZS ne bo vračala.

Za prevoz udeležencev na tabor in nazaj poskrbijo prijaviteljice.

Zborno mesto:

Hotela KOVAČ, Sela 5 Osilnica.

Potek prijavljanja:

do 18. 4.: RD, ZRD ali klub izbere mladoletne člane za udeležbo na taboru.

do 9. 5.: RD, ZRD ali klub prenese kandidate v razpisni seznam v programu KLEN, ki bo odprt od 17. aprila do 8. maja ali do zasedbe prostih mest. Če prijaviteljica ne bo prijavi mentorja, se mora predhodno dogovoriti z eno od sosednjih RD za skupnega mentorja.

Otroke smejo prijavit tudi starši otrok, ki so včlanjeni v eno od ribiških družin, pa tudi tisti, katerih otroci niso člani nobene od RD. V tem primeru starši sami prijavijo tabornika na naslov RZS do 30. aprila (p. p. 2974, 1001 Ljubljana).

do 13. 5.: Strokovna služba RZS pripravi pregled vseh udeležencev tabora (ločeno mladoletne člane in mentorje) po abecednem vrstnem redu RD in klubov ter ga dostavi vodji tabora. Strokovna služba upošteva samo tiste prijave, za katere so prijavitelji nakazali kotizacijo.

Opozorilo: V primeru kakršnih koli zdravstvenih težav otroka ali obvezne diete morajo starši napisati navodila za zdravljenje in jih oddati odgovornemu mentorju.

Posebna ponudba: Starši, ki bi želeli za čas muharskega tabora preživeti vikend v Osilnici, se lahko prijavijo, da jim rezerviramo bivanje po ugodni ceni v hotelu ali kje v bližini.

Lep pozdrav in dober prijem!

Predsednik komisije RZS
za delo z mladimi ribiči:
Aleš HORVAT, l. r.

Predsednik
Ribiške zveze Slovenije:
dr. Miroslav ŽABERL

POIŠČI 5 RAZLIK

SPOŠTOVANI BRALCI!

Prehodno obdobje elektronske in tiskane oblike glasila se je zaključilo. Bralci, ki ste izbrali elektronsko obliko glasila, boste od februarja 2025 dobivali samo izbrano obliko na elektronski naslov. Vsi, ki pa elektronske

oblike niste izbrali, boste še naprej dobivali tiskano obliko. Še vedno pa lahko pri tajniku vaše ribiške družine ali na elektronskem naslovu glasiloribic.rzs@ribiska-zveza.si uredite, katero obliko glasila želite prejemati.

RIBIČ

GLASILO SLOVENSKEGA RIBIŠTVA

Ribič je z odločbo Ministrstva za kulturo, št. 61510-42/2014/3, izdano 16. 5. 2014, vpisan v razvid medijev pod zaporedno številko 1880.

ISSN 0350-4573
UDK 632

Izdaja

Ribiška zveza Slovenije,
1001 Ljubljana, p. p. 195.
Izhaja vsak prvi teden v mesecu, razen številki 1-2 in 7-8, ki so združeni.

Uredništvo in uprava:
Tržaška cesta 134
1000 Ljubljana

Telefon:
uredništvo: (01) 256 12 97
tajništvo: (01) 256 12 94
041 738 849
www.ribiska-zveza.si

NASLOVI ELEKTRONSKE POŠTE
RIBIŠKE ZVEZE SLOVENIJE:
Ribiška zveza Slovenije
info.rzs@ribiska-zveza.si

sekretar RZS
sekretar.rzs@ribiska-zveza.si

tajništvo RZS
tajnistvo.rzs@ribiska-zveza.si

računovodstvo RZS
racunovodstvo.rzs@ribiska-zveza.si

uredništvo glasila Ribič
glasiloribic.rzs@ribiska-zveza.si

Transakcijski račun:
02010-0017838266

UREDNIŠTVO:
Odgovorna urednica:
Nuška Božičnik

UREDNIŠKI ODBOR:
predsednik: Igor Klobovec

člani:
Egon Dolenc,
Vladimir Mikec,
Jure Ušeničnik Schifferstein,
Peter Weibl

ČASOPISNI SVET:
člana:
dr. Jože Ocvirk,
dr. Božidar Voljč

Lektoriranje: Alenka Ličen

Na podlagi zakona o davku na dodano vrednost se od glasila obračunava davek na dodano vrednost.

Naklada: 11.000 izvodov

Priprava za tisk in tisk:
Grafika Soča, d. o. o.

Vsebina

OBVESTILA

Razpis XXX. tabora mladih muharjev Osilnica 2025
Aleš Horvat, dr. Miroslav Žaberl 42

AKTUALNO

Filma produkcijske hiše Leeway Collective in
Balkan River Defence sprejeta na največji muharski
festival na svetu
Rok Rozman 44

Oživimo Savinjo, bodi boter svoji ribi
Gregor Križnik 47

DELO RZS

Umetniška razstava anatomija ribe
Mag. Igor Miličič 49

14. Seja UO RZS
Mag. Igor Miličič 50

PRAVNI KOTIČEK

Premoženje ribiške družine
Anže Petrovič, univ. dipl. prav. 51

OHRANIMO NARAVO

V RD Pesnica opozarjajo na posledice onesnaževanja
vodotokov
Marjan Toš 53

PREDSTAVITEV RIBIŠKIH DRUŽIN

Ribiška družina Pesnica
Uredništvo; povzeto po spletni strani RD 54

RIBIČI PIŠEJO

Dva mandata
Miha Žejn 56

ZASLUŽIJO SI NAŠO POZORNOST

Peter Pavšič - Zmaj
Jure Ušeničnik 57

RIBOLOV

V iskanju divjih lepotic z rdečimi pikami
Toni Janežič 61

Lov sip

Vladimir Mikec 63

RIBIŠKA PRIPOVED

Kako sta Tirzek in Japek v Zetečevi Zajzi ribe
lovila ...
Marjan Toš 65

REPORTAŽA

Grenlandija – skriti dragulji za muharjenje
Matej Godec 67

IZ RIBIŠKIH DRUŽIN

Prednovoletno srečanje članov RD Bistrica
Zlatan Kovačević 71

Laški ribiči spet pogostili sokrajane
Boža Herek 71

Lov plenilk na Škalskem jezeru
Niko Vivot 72

Izjemni dosežki članov ribiške družine iz Posavja
RD Brestanica Krško 73

MLADI RIBIČ

Ko imaš zase celo jezero
Blaž Dominik 74

MUHARSKI KOTIČEK

Muharjenje na jezerih – naša prihodnost?
Tomaž Modic 76

RIBIČI KUHAJO

Prekajena riba je lahko odlična poslastica
Jure Ušeničnik 77

V SPOMIN

Vojko Hrustelj 78

Stane Škantar 78

Fehim Jujč 78

Nikolaj Turšič, dr. med. 78

V posameznih prispevkih izražena stališča ne predstavljajo nujno tudi stališč uredništva.

Obvestilo dopisnikom Ribiča

Dopisnike prosimo, da svoje prispevke pošiljajo na e-naslov:
glasiloribic.rzs@ribiska-zveza.si.

Rokovnik za leto 2025:

Ribič št.:	1, 2	3	4	5	6	7, 8	9	10	11	12
Prispevke oddati do	12. 1.	2. 2.	2. 3.	6. 4.	4. 5.	1. 6.	3. 8.	7. 9.	5. 10.	2. 11.

Po sklepu predsedstva RZS z dne 18. oktobra 2003 ne honoriramo:

- pisem bralcev,
- kapitalnih ulovov,
- obvestil,
- poročil o delu strokovnih delovnih teles RZS.

Prispevke bomo objavljali skladno z razpoložljivim prostorom in njihovo aktualnostjo.

Da bi se izognili neobjavam, občasnim dopisnikom svetujemo predhodni posvet z odgovornim urednikom, da bi skladno s programsko zasnovano zagotovili tematsko uravnoteženost vsebine Ribiča.

ELEKTRONSKA OBLIKA GLASILA – uredite jo pri tajniku vaše ribiške družine ali na elektronskem naslovu uredništva: glasiloribic.rzs@ribiska-zveza.si.

Uredništvo

FILMA PRODUKCIJSKE HIŠE LEEWAY COLLECTIVE IN BALKAN RIVER DEFENCE SPREJETA NA NAJVEČJI MUHARSKI FESTIVAL NA SVETU

Leeway Collective, zavod za promocijo in varovanje vodnih ekosistemov, poleg vodenja iniciative Balkan River Defence, zbiranja bioloških vzorcev na težko dostopnih lokacijah, založniške dejavnosti in vodenja ribiških izletov deluje tudi kot filmska produkcija. V sklopu slednje so od leta 2014 producirali 2 celovečerna filma, 2 srednje metražna filma in več kot 40 kratkih filmov. Njihove filme so objavili na mnogih televizijskih kanalih, uvrstili so jih tudi na številne mednarodne filmske festivale, kjer so zbrali že 35 nagrad.

Zadnji v vrsti uspehov je uvrstitev njihovega najnovejšega kratkega filma *Streamers, Steamers & Struggles on the Krka* na največji muharski festival, imenovan F3T (Fly Fishing Film Festival), ki bo v letu 2025 z več kot 300 dogodki gostoval v 14 državah sveta.

Kaj vas je gnalo, zakaj ste jih posneli/jih snemate, namen, cilj?

Kot ideja za film oz. scenarij filma je v prvi vrsti vedno želja, da s filmom prenesemo sporočilo, ki bo na tak ali drugačen način vplivalo na gledalce tako, da bodo bolje razumeli

funkcijo vodnih ekosistemov in dejstvo, da te ekosisteme poleg vseh zanimivih rastlin in živali nujno potrebujemo tudi mi, ljudje. Tovrstno sporočilnost je najlažje zapakirati v klasičen koncept naravoslovnega filma, ki pa preko vseh let in načinov uporabe na žalost ni dosegel zelenih gledalcev oz. učinkov, zato se lotevamo novih pristopov, ki te kompleksne situacije prikažejo karseda preprosto, a hkrati natančno ter zanimivo tudi ljudem, ki sicer klasičnih naravoslovnih filmov ne gledajo. Če nam v to kombinacijo uspe vpeljati še humor, potem ima izdelek precej dobro popotnico, da doseže širok spekter publike in premik v glavah le-te. To

Soča (foto: Rožle Bregar)

2023 so na smaragdni lepotici posneli drugo epizodo, naslovljeno *Rods, Rolls & Reality on the Soča*.

V začetku oktobra so se za 3 dni odpravili na zeleno lepotico Krko.

Med snemanjem (foto: Rožle Bregar).

Priprave na snemanje (foto: Aljaž Žnidaršič).

Dragocen ulov (foto: Rožle Bregar).

Snemanje se je izkazalo za pravo dogodivščino (foto: Aljaž Žnidaršič)

je seveda vse prej kot preprost koncept izdelovanja filmov tako iz režijskega, kot logističnega in finančnega vidika, a tako pač je. Filmov namreč nismo nikdar delali zgolj zaradi potrebe po izdelavi filmov. Filme vidimo kot orodje, in bolj kot je to orodje detajlno konstruirano in estetsko dovršeno, bolj smo po končani produkciji zadovoljni.

V zadnjih letih smo opazili očiten trend priljubljenosti kratkih filmov. Predvsem mladi imajo vedno krajši čas pozornosti, ljudje srednjih let pa zaradi vsakovrstnih obveznosti tudi vedno raje (najbrž iz nuje) posegajo po ogledih kratkih filmov. Povedano po domače, verjetnost, da si bo nekdo ogledal 5–10 minut dolg film, je dandanes precej večja kot pa gledanje filma, dolgega 60–80 minut. A čeprav so kratki filmi tudi do 15-krat krajši od celovečercercev, so iz režijskega vidika pogosto večji izziv, saj je kompleksno zadevo težje razložiti z manj besedami in kadri. Zaradi vsega naštetega tvorijo imeniten izziv in so nam zato v zadnjih letih vedno bolj všeč. Celotoliko, da smo v letu 2022 pričeli s snovanjem serije kratkih filmov na temo rek, rib, ribolova in veslaštva. Vsako leto tako izdamo novo epizodo te serije.

Prvo epizodo (*On, In & Under the Sava*) smo posneli na srednji Savi, po kateri smo potovali v raftu in iskali sulce s pomočjo mask in plavutk. Ker je kmalu postala uspešnica in je med ljudi širom sveta uspela ponesti informacijo o načrtovanih 12 novih jezovih na srednji Savi, ki bi pomenili konec za tamkajšnjo naravno populacijo sulca, ta krog ljudi pa zganiti k pomoči, smo se odločili nadaljevati.

Tako smo leta 2023 na naši smaragdni lepotici posneli drugo epizodo, naslovljeno *Rods, Rolls & Reality on the Soča*. Takrat je ista ekipa kot v prejšnji epizodi Sočo spoznavala v kajakih, s seboj pa nosila muharske palice. Sporočilnost te epizode je bila, da zdrava in iskrena želja po varovanju narave lahko izvira zgolj iz poznavanja narave, to pa lahko dosežemo edino tako, da se v naravi gibamo, jo tako spoznavamo in dojamemo, da jo ohranjeno potrebujemo tudi za lastno preživetje. Takšni globoki in hkrati enostavni uvidi se ne zgodijo ob barvanju las na modro in branju debelih knjig v 12. nadstropju stolpnice, pač pa se zgodijo ob dejavnostih, kakršna je ribolov, kjer za kratek čas postanemo otipljiv del ekosistema. In prav ta film je bil kot prvi film slovenske

S preživljanjem časa v naravi oz. izvajanjem aktivnosti na prostem hočeš nočeš tudi posegamo v ravnovesje pogosto krhkih ekosistemov, a je to ob upoštevanju čisto preprostih načel majhen in upravičen davek za zблиžanje z njimi (foto: Aljaž Žnidaršič).

Po prvem dnevu, ko rib nismo uspeli prepričati k sodelovanju, so se tudi te odzvale na ponujene vabe in ponudile sceno, v kateri smo lahko predali še drugo pomembno sporočilo (foto: Aljaž Žnidaršič).

produkcije in kot eden redkih evropskih filmov izmed več sto prijavljenih sprejet v izbor osmih filmov programa Fly Fishing Film Tour 2024 ter je tako obkrožil svet. Izkazal se je kot imenitna promocija slovenskih voda (učinki so bili vidni že čez nekaj mesecev), predvsem pa je gledalce nasmejal in jim hkrati dal misliti, tako da je bil s tem naš cilj dosežen in priznan na najvišjem možnem nivoju.

Vse omenjeno nam je dalo zagon, da nadaljujemo s snovanjem serije. Ob predhodni uvrstitvi na ta prestižni festival je bilo malce lažje pridobiti podpornike filma (to seveda na velja za potencialne slovenske financerje, ti so nas vsi brez izjeme zavrnili), izziv pa je bil določiti scenarij in lokacijo, ki bi se lahko kosala s soško romantiko. Na srečo nam idej in lepih krajev na sončni strani Alp ne manjka in tako smo se v začetku oktobra za 3 dni odpravili na zeleno lepotic Krko. Že sama pot do tja (v terencu z raftom na strehi) se je izkazala za dogodivščino, ki se je na reki le še stopnjevala. Tokratno sporočilo, ki smo ga hoteli predati, je bilo, da s preživljanjem časa v naravi oz. izvajanjem aktivnosti na prostem hočeš nočeš tudi posegamo v ravnovesje pogosto krhkih ekosistemov, a je to ob upoštevanju čisto preprostih

načel majhen in upravičen davek za zблиžanje z njimi. Po prvem dnevu, ko rib nismo uspeli prepričati k sodelovanju, so se tudi te odzvale na ponujene vabe in ponudile sceno, v kateri smo lahko predali še drugo pomembno sporočilo. Na to, kakšno je, boste morali počakati do takrat, ko bo ta prestižni festival znova gostoval tudi v Sloveniji.

Kako naprej?

Tovrstni delno igrani, delno dokumentarni, čeprav kratki filmi, so iz snemalnega, logističnega in režijskega vidika precejšnji izziv. Terjajo mnogo priprav, obilo časa na terenu, vrhunsko snemalno ekipo in kompleksno postprodukcijo, ki je finančno potratna. Na srečo so kvaliteto in domet naših kratkih filmov prepoznale nekatere ugledne znamke iz sveta *outdoor športov*, kar nam do neke mere omogoča nadaljevanje serije. A ker v Sloveniji ne uspemo pridobiti dodatnih sredstev za te sicer prvovrstne promocijske in izobraževalne vsebine, bomo prihodnje epizode najbrž snemali v tujini, kjer je precej več posluha za tovrstne projekte in podpore zanje.

Rok Rozman,
Balkan River Defence

Po povodnji, interventnih delih in sanaciji so le redki predeli oziroma tolmoni ostali naravni.

OŽIVIMO SAVINJO, BODI BOTER SVOJI RIBI

4. avgusta 2023 je območje Zgornje Savinjske doline prizadela najhujša vodna ujma v zgodovini naše domovine. Poleg uničenih in poškodovanih domov, infrastrukture in bregov naših voda ter duševnih ran prebivalstvu tega območja je katastrofa dodobra zdesetkala tudi vodni živelj v zgornjesavinjskem ribiškem okolišu, s katerim upravljamo v Ribiški družini Ljubno ob Savinji.

Reka Savinja je v tem delu pretežno naseljena s potočno postrvjo in lipanom ter ostalimi manjšimi spremljevalnimi vrstami, gostota vodnega živilja na hektar vodne površine pa je pred omenjeno povodnjo dosegala rekordne vrednosti, kadarkoli zabeležene s strani ihtioloških raziskovalnih ustanov.

Vodstvo naše ribiške družine je ob popolni podpori članstva, kot edina ribiška družina v Sloveniji s takšnim ukrepom, takoj sprejelo sklep o prepovedi vsakršnega ribolova do nadaljnjega, saj bi bilo povsem nehumano in neetično loviti že tako močno prizadete ribe, katerih vsak primerek je izjemnega pomena za ponovno rast njihovih populacij.

Denar iz projekta bo v večini namenjen za nakup mladice lipana.

Lipana je povodenj 4.8.2023 najbolj prizadela, še bolj pa kasnejši posegi. Ljubenski ribiči so zadnji primerek lipana ob interventnih izlovih zaznali v maju 2024, zato bo deležen tudi največ pozornosti.

Prepoved ribolova v Savinji v našem ribiškem okolišu smo, glede na slabo stanje ribjih populacij in predviden obseg sanacijskih del na brežinah in v strugah Savinje s pritoki, podaljšali še v leto 2025, predvidevamo pa omejeno sprostitev v 2026.

Ribolov tako za člane kot tudi za naše goste je tako do nadaljnega mogoč le v komercialnem muharskem ribniku, katerega smo, tako kot celoten naš kompleks in obe ribogojnici, uspešno v celoti obnovili in vrnili v celo lepše stanje kot pred ujmo.

Bogastvo ribjega živilja, spričo katerega je naš okoliš letno obiskalo okrog 3000 gostov iz vsega sveta, pa ni bilo samoumevno, temveč plod trdega dela naših članov, ribiško čuvajske službe, zelo strogih pravil ribolova, ki je bil dnevno močno omejen, in pa ustreznih habitatov kot posledica odličnega sodelovanja pri v največji možni meri sonaravnem urejanju voda med vsemi deležniki, tako med nami kot tudi lokalnimi skupnostmi, Direkcijo za vodo Republike Slovenije - Sektorjem območja Savinje, številnimi podjetji in seveda koncesionarjem javne vodno gospodarske službe Nivo Eko d. o. o., ki je prijazno prevzelo tudi generalno sponzorstvo nad v nadaljevanju opisanim projektom.

Omenjeno sodelovanje med vsemi deležniki se je po vodni ujmi še okrepilo in kljub izjemnim poškodbam bregov voda ter infrastrukture ob bregovih smo ohranili in še bomo skupaj uspeli ohraniti primerno življenjsko okolje vodnih in obvodnih habitatov tako za ribji živelj kot tudi za ostale vodne in obvodne živali. V ponos sedanjim in za prihodnost naših bodočih generacij.

Tudi v prihodnjem obdobju želimo kot izvajalci ribiškega upravljanja storiti vse, kar je v naši moči, da ohranimo vodne

Nekateri sanirani deli pa zahvaljujoč premišljenemu projektiranju in izvedbi s strani koncesionarja dobivajo novo podobo in tudi ustrezen habitat za naselitev rib in ostalega vodnega življa.

Predhodna obnova populacij vodnih insektov je predpogoj za uspešna sanacijska vlaganja.

Ljubenski ribiči so navkljub ujmi v letu 2023 uspeli nasmukati 150.000 iker domorodne potočne postrvi, v letu 2024 pa kar 177.000. V letih pred ujmo so sicer redno osmukali in izvalili nad 350.000 iker.

habitate, saj je to temelj, če si mi kot ribiči želimo obilico življa v vodah v prihodnosti in če si vsi ljubitelji narave želimo še naprej občudovati naše lepe vode. Brez ohranitve habitatov je naše delo nesmiselno. V ta namen se izjemno aktivno in predvsem konstruktivno vključujemo tako v pripravo strateških dokumentov, ki urejajo posege v vodah, kot tudi operativno na terenu s sodelovanjem z vsemi deležniki in izvajanjem intervencijskih izlovov pred posegi ter premišljeno selitvijo izlovljenih vodnih organizmov na varne lokacije.

Glede na postavljene temelje za primerno življenjsko okolje vodnih in obvodnih živali in obdobje leta dni, v katerem se je z vodnimi žuželkami deloma že obnovil določen nižji del prehranjevalne verige ekosistema, pa je prišel čas, ko lahko in moramo razmisliti o čimprejšnji oživitvi Savinje s pritoki, vsaj na odsekih, kjer se posegi ne bodo več izvajali. V preteklih letih je naša ribiška družina veliko večino sredstev pridobljenih iz prodaje ribolovnih dovolilnic namenila prav vlaganju avtohtonih ribjih vrst, predvsem lipana in potočne postrvi v odprte vode. Lipana, ki je mimogrede v našem okolišu bil povsem zavarovana ribja vrsta brez dovoljenega uplena že od leta 2012, smo v starostnih kategorijah eno- in dvoletnih mladice kupili pri Zavodu za ribištvo Slovenije in Ribiški družini Bled, medtem ko smo potočno postrv vzrejali sami v svojih dveh ribogojnicah in se lahko pohvalili tudi z najvišjim deležem gensko čiste domorodne donavske potočne postrvi v Sloveniji. Naše znanje, volja in marljivost naših članov ter preživeli primerki nam omogočajo, da bomo v primeru zagotovljenih sredstev za pokritje stroškov potočnih postrv v vseh starostnih kategorijah vzrejali sami tudi v bodoče, medtem ko bomo mladice lipana primorani kupiti. Prav lipan jo je, kot kažejo ugotovitve ob intervencijskih izlovih, namreč v tej ujmi odnesel najslabše, saj njegove prisotnosti v Savinji nizvodno Luč skorajda ne beležimo več.

Za ponovno oživitev Savinje v zgornjesavinjskem ribiškem

Zadovoljna ribogojska ekipa RD Ljubno ob Savinji po uspešnem smukanju potočne postrvi v ribogojnici Ljubno.

okolišu s ciljem povrnitve stanja ribjih populacij pred katastrofalno povodnjo v okvirnem roku 5 let bi prihajajoča tri leta letno v vode morali vložiti nekje okrog 30–40.000 enoletnih mladice ter 5.000 dvoletnih potočne postrvi in med 20.000 in 30.000 enoletnih ter 5.000 dvoletnih mladice lipana ob še vedno veljavni popolni prepovedi ribolova. Vlaganje mladice čim manjših kategorij je prav dolgoročno najbolj ustrezno iz ekološkega vidika, saj se le-te v boju z naravnimi sovražniki in pogoji v okviru naravne selekcije najlažje povsem prilagodijo naravnim razmeram in v roku treh let postanejo spolno zrele ter nato po naravni poti poskrbijo za naraščaj.

Z željo, da bi Savinjo ponovno vrnili na čelo z ribami najbogatejših rek v Sloveniji, Evropi in celo na svetu, smo ljubenski ribiči pristopili k projektu »Oživimo Savinjo, bodi boter svoji ribi.« V sklopu tega pozivamo vse, tako posameznike kot podjetja oziroma ustanove, da po svojih zmožnostih in presoji prostovoljno darujejo sredstva, ki bodo namenjena izključno zapisanemu cilju. V letu 2025 namreč Ribiška družina Ljubno ob Savinji praznuje 70 let svojega obstoja. Kot eden od ključnih dogodkov praznovanja tega jubileja bo tudi izpust mladice lipana in potočne postrvi v Savinjo. O času in lokacijam dogodka bodo obveščeni vsi donatorji, ki bodo dogodku lahko prisostvovali, mladice pa bodo kot simbol skupne prihodnosti in povezanosti z naravnim okoljem in vodami v Savinjo izpustili otroci prvih razredov Osnovnih šol Ljubno ob Savinji in Luče.

V sami fazi načrtovanja projekta smo pri brskanju po spletu na naše presenečenje naleteli na podobno uspešno izvedeno akcijo, ki so jo za nakup plemenk soške postrvi izpeljali ribiški tovariši iz RD Ilirska Bistrica in je bila kasneje tudi že predstavljena v glasilu Ribič.

Projekt »Oživimo Savinjo, bodi boter svoji ribi« je bil predstavljen tako članom preko različnih medijev, ki so novico z veseljem povzeli tudi širši javnosti, katere odziv je bil izjemno pozitiven. Več o projektu oziroma njegovi realizaciji pa bomo bralcem predstavili v eni izmed prihodnjih števil Ribiča.

Šteje seveda vsak zbrani evro. Vsak evro oziroma dva evra bosta namreč omogočila nakup ene mladice lipana. Na podlagi zneska zbranega bomo tako v letni načrt ribiškega upravljanja planirali izpust določenega števila mladice, saj je le-ta vsakoletna zakonska podlaga za naše delo.

Za vsak prispevek, namenjen prihodnosti Savinje s pritoki, se iskreno zahvaljujemo, potek samega projekta kot delovanje naše ribiške družine pa lahko spremljate na naši spletni strani www.rd-ljubno.si/botrstvo in Facebook strani www.facebook.com/rdljubno.

Besedilo in fotografije:
Gregor Križnik

UMETNIŠKA RAZSTAVA ANATOMIJA RIBE

Tehniški muzej Bistra je v svojem ribiškem oddelku 17. 1. 2025 gostil umetniško razstavo z naslovom Anatomija ribe.

Šestnajst tečajnic kiparskega krožka za odrasle Pionirskega doma pod vodstvom mentorice Nine Koželj je predstavilo svoje izdelke - glinene podobe postrvi šarenk. Povabilu vodstva muzeja smo se odzvali na RZS, saj je bila pred skoraj 50 leti ravno RZS pobudnica ustanovitve oddelka, ki se je odprl za javnost daljnega leta 1982. Vse prisotne na razstavi je na povabilo

direktorice TMS g. Barbare Juršič nagovoril dr. Miroslav Žaberl, predsednik RZS. Prisotnim gostom je predstavil trenutno stanje postrvjih vrst v Sloveniji s poudarkom na posledicah klimatskih sprememb. Njihove učinke lahko zaznamo tudi na ribah; tako se prej razprostranjeno območje naselitve domorodne potočne postrvi sedaj vse bolj pomika k izvirov, ker ne more prenašati visokih temperatur vode (20 stopinj C in več). Take temperature tujerodna šarenka lahko prenese in je zato med postrvjimi vrstami najpogostejši ulov ribičev. Šarenka je za umetno vzrejo dovezna ribja vrsta in je zaradi vložkov ribičev splošno razširjena pri nas in po celotni Evropi. Pri tem ne moremo spregledati niti podatka, da je slovenskem ozemlju prisotna že več kot 150 let. V odprte vodotoke jo je naseljeval tudi Ivan Franke, nestor slovenskega sladkovodnega ribištva. Čeprav je bila šarenka v naših vodotokih umetno naseljena in jo dandanes nekateri biologi zaradi tega hočejo odstraniti, pa v tem trenutku še ni neizpodbitnih dokazov, da bi šarenka bistveno ogrozila domorodno potočno postrv. Tako nimamo primera, kot je bil z vnosom donavske potočne postrvi v povodje Soče in križanjem z avtohtono marmorirano-soško postrvjo, ki je slednjo pripeljala na rob preživetja.

Si pa ribiči želimo bolj izkoristiti priložnosti, ki nam jih nudi »naš« ribiški oddelk Tehniškega muzeja Bistra, zato nameravamo pričujočo razstavo izkoristiti kot priložnost še za podobne promocijske dogodke za sladkovodno ribištvo pri nas.

Besedilo in fotografiji: Mag. Igor Miličič, sekretar RZS

Glinene podobe postrvi šarenk.

14. SEJA UO RZS

Razširjena seja UO RZS je tokrat potekala v ribiškem domu RD Ptuj, kjer so se člani odbora seznanili z glavnimi težavami ribiškega upravljanja na območju ZRD Ptuj (RD Majšperk, RD Ormož in RD Ptuj).

Člani UO so v rednem delu seje obravnavali poročilo tekmovalne komisije o delu v lanskem letu. Za komisijo je bilo leto 2024 uspešno, ribiški tekmovalci so osvojili več pomembnih medalj na mednarodnih tekmovanjih, o katerih smo že poročali v našem glasilu. Kot v drugih sferah sladkovodnega ribištva se žal tudi na tekmovalnem področju lahko opazi večanje števila veteranov in upad števila reprezentantov v članski in mladinski kategoriji. V pregled je bil dostavljen tudi osnutek tekmovalnega koledarja za letošnje leto, ki bo potrjen v naknadni korespondenčni seji in objavljen v na spletni strani RZS. UO RZS je potrdil (nespremenjeno) višino registracijskih zneskov po posamičnih tekmovalnih disciplinah za l. 2025. Predsednik RZS je v predstavitvi finančnega poročila izpostavil, da je bila zveza skrbna in varčna pri svojem delovanju. Privarčevana sredstva bo porabila za organizacijo kongresa CIPS kot za tekmovalno dejavnost.

Letošnja skupščina RZS bo potekala zadnji četrtek v mesecu marcu, in sicer 27. 3. 2025 ob 17. uri v veliki dvorani ČZS Lukovica. Za sejo skupščine člani UO in sekretar RZS usklajujejo pripravo letnega poročila o delu zveze, ki predstavlja osrednjo točko dnevnega reda skupščine. V nadaljevanju skupščine bo predsednikom RD oz. njihovim zastopnikom predstavljen program LAS za ribištvo in prednosti, ki so jih dobile tiste RD, ki so se aktivno vključile v ta program. Na skupščini bomo podelili tudi plakete Ivana Franketa kot najvišje priznanje zveze za delovanje na področju sladkovodnega ribištva. Ena od tem letošnje skupščine bo vprašanje distribucije glasila Ribič za člane s prebivališčem v tujini zaradi vse večje dražitve storitev Pošte Slovenije.

Priprave na kongres CIPS 2025 potekajo tekoče, na zvezi si želimo, da bi na kongres prišlo čim več udeležencev iz članic CIPS in njenih treh federacij. Člani UO so se seznanili z odgovorom RZS na novelo zakona o varovanju narave, v delu, ki obravnava problematiko invazivnih živalskih vrst (ZON-F). Po prvotnem predlogu ZRSVN in Ministrstva za naravne vire in

prostor je bilo predvideno, da bi RD kot ribiški koncesionarji bili dolžni na lastne stroške odstranjevati invazivne vrste rib, rakov in mehkužcev (školjk) iz voda, s katerimi upravljajo. Po usklajenem pisnem nastopu zveze in Zavoda za ribištvo Slovenije so predlagatelji spremembe zakona ta člen popravili in RD oprostili takšne naloge. Še vedno je pereča problematika zahtev in tožb Javnega sklada kmetijskih zemljišč do RD in drugih sorodnih organizacij (lovci, planinci, turistična društva), ki so po legalni poti kupila zemljišča, sedaj pa jih morajo skladu vrniti. Žal je prišlo do časovnega zamika realizacije sprejetih sklepov sestanka predstavnikov LZS, TZS in RZS o nadaljnjem delovanju zvez za rešitev tega problema.

Predsedniki RD v ZRD Ptuj so predstavili probleme nesonaravnih posegov v vodotoke, eksploatacije gramoznic in težave usklajevanja z njihovimi upravljalci glede dovoljevanja izvajanja športnega ribolova. Tu so vsi razpravljavci lahko ugotovili, da je bil intervencijski zakon po poplavih žal marsikdaj zlorabljen za grobe posege v vodotoke, tudi tiste, ki niso ogrožali lokalnega prebivalstva in imovine. Na številnih vodotokih je bila odstranjena vsa obvodna vegetacija. Težave zaradi obmejnega območja in nesoglasij med slovenskimi in hrvaškimi organi in med samimi ribiči (ribolovnega režim, odnos do narave) so k sreči sedaj preteklost, težave z ribojedimi živalmi (kormoran, vidra) pa so še vedno aktualne. Žal nam ribičem politična situacija glede arbitraže ne koristi pri sprejemanju obligatornih aktov, koristi pa vsaj dobro sodelovanje med sorodnima ribiškima zvezama na državni ravni. Težave za RD predstavlja sanacija gramoznic po zaključku eksploatacije gramoza, ker ribičem ni predstavljen sanacijski načrt oz. je ponekod izražen interes preurediti le-te v občinske kopalne vode.

Zanimive so pozitivne izkušnje o izvajanju nadzora nad velikim in ponekod težko dostopnim ribolovnim območjem s pomočjo sodobne tehnologije – dronov.

Mag. Igor Miličič, sekretar RZS

§ PREMOŽENJE RIBIŠKE DRUŽINE

Uvod

Zgodovinski razvoj sladkovodnega ribištva v Sloveniji je pokazal, da so ribiške družine preživele spremembo družbene ureditve ter se danes razvijajo v ekonomskih pogojih, ki jih narekuje kapitalizem. Glede na navedene družbenoekonomske razmere pa bo v prihodnje uspešnost in obstoj ribiških družin v takšni obliki, kot jih poznamo danes, odvisen predvsem od skrbnega upravljanja s premoženjem, ki so ga do sedaj ustvarile. Zgolj z zagotovitvijo ustreznega materialnega substrata bodo namreč ribiške družine tudi v prihodnje lahko izpolnjevale vse obveznosti, ki so povezane s prevzemom koncesije za upravljanje posameznih ribiških okolišev. Za skrbno upravljanje s premoženjem pa je potrebno vsaj osnovno razumevanje pojma premoženja društva, lastninske pravice na premičninah in nepremičninah ter različnih oblik razpolaganja s stvarmi.

Premoženje in lastninska pravica na stvareh

Jezikovno razlago pojma premoženje vsebuje slovar slovenskega knjižnega jezika, in sicer premoženje pomeni stvari in denar, ki jih ima kdo v svoji lasti. Ta definicija je skladna tudi s sodobno družbenoekonomsko in pravno ureditvijo, ki temelji na pojmu in zaščiti lastninske pravice.

Pravica do zasebne lastnine je kot človekova pravica opredeljena že v Ustavi Republike Slovenije¹, podrobnejše pa so pravna pravila, ki urejajo lastninsko pravico, izpeljana v Stvarnopravnem zakoniku (SPZ). Lastninska pravica spada med pravice na stvareh ali – drugače povedano – stvarne pravice in obsega pravico imeti stvar v posesti, jo uporabljati in uživati na najobsežnejši način ter s stvarjo razpolagati. Samo z zakonom se lahko omeji uporabo, uživanje in razpolaganje s stvarmi. Navedeno pomeni, da lahko lastnik s stvarjo načeloma razpolaga, kot želi, lahko se odloči za lastno uporabo, za oddajo v najem oziroma zakup, za prodajo, lahko pa se lastnik celo odloči, da stvar na družbeno sprejemljiv način, t. j. na način, ki drugim ne povzroča škode, uniči.

Ekonomski smisel lastninske pravice lahko razumemo tudi kot korist, ki jo prinaša lastniku, kar lahko obsega korist od same uporabe stvari, lahko pa je lastninska pravica tudi temelj za doseganje dobička. Za obstoj in uspešno delovanje kakršnekoli organizacije je ne glede na njen namen bistveno dobro, odgovorno in zakonito upravljanje s premoženjem, kar vključuje razpolaganje z lastnimi premičninami in nepremičninami z namenom doseganja pozitivnih učinkov za lastnika. Delovanje ribiških družin po drugi strani temelji na povsem drugih načelih, saj gre v sami osnovi za nepridobitna združenja posameznikov. Tako kot za ostala društva tudi za ribiške družine velja, da namen ustanovitve in delovanje ribiške družine ni v pridobivanju dobička, ampak v uresničevanju skupnih interesov članov društva. To pa ne pomeni, da so ribiške družine glede možnosti upravljanja premoženja v drugačnem položaju kot druge oblike organizacij, npr. podjetja. Glavno breme odgovornosti upravljanja s premoženjem pa je na ramenih predsednikov ribiških družin, saj so že na podlagi zakona odgovorni za zakonito poslovanje društva.

Premoženje društva

Pravila, ki urejajo način upravljanja s premoženjem društva, so vsebovana v četrtem poglavju Zakona o društvih (ZDru-1). Zakon določa, da premoženje društva sestavljajo denarna in druga sredstva, ki jih društvo pridobi na različne načine, in sicer primarno s članarino, pa tudi z darili in volili, prispevki donatorjev, iz javnih sredstev, z opravljanjem dejavnosti društva in iz drugih virov. Premoženje društva poleg denarnih sredstev sestavljajo tudi premične in nepremične stvari v lasti društva ter materialne pravice društva (npr. pravice iz sklenjenih najemnih pogodb, vrednostnih papirjev in podobno).

Glavna značilnost oziroma razlika pri upravljanju premoženja dru-

štva, v primerjavi z drugimi pravnoorganizacijskimi oblikami, kot so na primer podjetja, je v tem, da društvo svojega premoženja v nobenem primeru ne sme razdeliti med člane društva. Društvo tako rezultatov opravljanja svoje dejavnosti in dobrega upravljanja s premoženjem ne sme deliti, temveč mora morebiten presežek prihodkov nad odhodki porabiti za uresničevanje svojega namena ter ciljev oziroma za opravljanje nepridobitne dejavnosti, kot je le-ta določena v statutu.

Če bi vseeno prišlo do delitve premoženja med člane društva, pa bi bila takšna odločitev nezakonita, delitev pa nična. Posledično bi bil neveljaven tudi vsakršen pravni posel, na podlagi katerega bi bila takšna delitev premoženja opravljena.

Prepoved delitve premoženja društva velja tudi za primer odločitve članov za prenehanje društva, saj mora v tem primeru sklep o prenehanju društva vsebovati odločitev o tem, na katero društvo, zavod, ustanovo ali drugo nepridobitno pravno osebo s podobnimi cilji se bo po poravnavi vseh obveznosti preneslo premoženje društva. Tudi v primeru opustitve določitve naslednika premoženja se premoženje društva ne bo delilo med člane društva, ampak bo v primeru, če tudi na podlagi določb statuta ni mogoče določiti naslednika, premoženje društva pripadlo lokalni skupnosti, na območju katere je imelo društvo svoj sedež. Neporabljena sredstva, pridobljena iz proračuna, se v takšnem primeru vrnejo proračunu, preostanek premoženja pa prenese na prevzemnika premoženja z dnem izbrisa društva iz registra društev.

Opravljanje pridobitne dejavnosti

Društva lahko ne glede na njihov nepridobiten namen v določenih primerih opravljajo tudi pridobitne dejavnosti. Zakonodaja namreč društvom izrecno dovoljuje opravljanje pridobitne dejavnosti. Društvo mora pri tem upoštevati pogoje, ki veljajo za opravljanje določene dejavnosti (pridobitev ustreznih dovoljenj, izpolnjevanje standardov), vendar pa mora biti pridobitna dejavnost, ki jo želi opravljati društvo, opredeljena tudi v statutu društva in mora biti povezana z namenom in cilji društva. Društvo, ki bo želelo opravljati pridobitno dejavnost, bo zato to možnost najprej moralo opredeliti v statutu. Pridobitna dejavnost društva je tako lahko le dopolnilna dejavnost nepridobitni dejavnosti društva. S tem povezana je tudi omejitev, da se pridobitna dejavnost lahko opravlja le v obsegu, potrebnem za uresničevanje namena in ciljev oziroma za opravljanje nepridobitne dejavnosti.

Šteje se, da je pridobitna dejavnost povezana z namenom in cilji društva, če lahko neposredno pripomore k uresničevanju namena oziroma ciljev društva, pri čemer doprinos ni izključno v zagotavljanju prihodkov društva. Kot dopolnilna dejavnost nepridobitni dejavnosti društva se šteje tista pridobitna dejavnost, ki skupaj z nepridobitno dejavnostjo sestavlja določeno storitev ali dosežek oziroma zagotavlja boljše izkoriščenost osnovnih sredstev društva.

Za ribiške družine se tako kot glavna pridobitna dejavnost nakazuje ribogojstvo, organiziranje športnih dogodkov, oddaja opreme, manjši gostinski obrati in podobno. Ni pa potrebno, da bi društvo samo opravljalo pridobitno dejavnost, saj lahko za doseganje namena in ciljev ustanovi gospodarsko družbo ali poveri opravljanje pridobitne dejavnosti drugim osebam na temelju zakupne ali sorodne pogodbe.

Ustanovitev gospodarske družbe

Glede na vse navedeno ter ob upoštevanju pravil Zakona o gospodarskih družbah (ZGD-1), ki določajo pogoje za ustanovitev različnih oblik gospodarskih družb, je za opravljanje pridobitne dejavnosti društva še najbolj primerna ustanovitev družbe z omejeno odgovornostjo (d. o. o.), saj lahko družbo z omejeno odgovornostjo ustanovi že ena pravna oseba, torej tudi društvo. Prednost ustanovitve gospodarske družbe za opravljanje pridobitne dejavnosti se pokaže v razmejitvi odgovornosti za obveznosti, ki nastanejo ob vsakem poslovanju. Za poslovanje društva namreč odgovarja društvo z vsem svojim premoženjem, v primeru

¹ Glej 33. člen Ustave Republike Slovenije.

ustanovitev družbe z omejeno odgovornostjo, na katero se prenese pridobiten del dejavnosti društva, pa za vse obveznosti iz poslovanja (npr. terjatje dobaviteljev ipd.) odgovorna družba. Morebiten neuspeh pri poslovanju bo tako lahko praviloma vplival zgolj na premoženje in obstoj gospodarske družbe, ne pa tudi na drugo premoženje družbenika. Za obveznosti družbe z omejeno odgovornostjo namreč družbeniki niso odgovorni, zato se na tak način lahko ustrezno zavaruje premoženje društva. Družba se ustanovi s pogodbo, ki je lahko sklenjena v obliki notarskega zapisa ali pa na posebnem obrazcu. Pogodba mora vsebovati določene sestavine, kot so navedba firme, sedeža in dejavnosti družbe, navedbo zneska osnovnega kapitala itd. Prednost ustanovitve družbe z omejeno odgovornostjo je tudi v relativno nizkem pragu zahtevanega osnovnega kapitala, saj za ustanovitev zadošča že osnovni kapital v višini 7.500 eurov.

Obveznosti, povezane s poslovanjem društva

S poslovanjem je povezana obveznost vodenja računovodstva, skladno z računovodskim standardom za društva. Društvo, ki opravlja pridobitno dejavnost, mora podatke o finančnem in materialnem poslovanju iz te dejavnosti voditi in izkazovati ločeno. Društvo načeloma vodi poslovne knjige po sistemu dvostavnega knjigovodstva, vendar pa to ne velja za vsa društva. Društva z manjšim obsegom letnih prihodkov se lahko odločijo za vodenje knjig po sistemu enostavnega knjigovodstva, pri čemer morajo izpolnjevati vsaj eno od zakonsko določenih meril².

Če društvo ne opravlja pridobitne dejavnosti ali jo opravlja le občasno in čigar prihodki preteklega poslovnega leta so manjši od 10.000 eurov, lahko vodi le knjigo prejemkov in izdatkov (blagajniški dnevnik), preostale podatke za letno poročilo pa zagotovi z letnim popisom in ocenitvijo.

Društva so dolžna za poslovno leto, ki je enako koledarskemu letu, izdelati tudi letno poročilo, ki vsebuje bilanco stanja in izkaz poslovnega izida s pojasnili k izkazom ter poročilo o poslovanju društva. Poročilo mora obsegati resnični prikaz premoženja in poslovanja društva. Poslovne knjige in letno poročilo morajo omogočiti ocenjevanje, ali so presežki prihodkov nad odhodki porabljeni za namene, ki so dopustni za porabo presežkov društva.

Letno poročilo, ki je bilo predhodno revidirano s strani revizorja, sprejme zbor članov društva, poročilo pa je veljavno sprejeto, če je bil pred sprejetjem opravljen notranji nadzor nad finančnim in materialnim poslovanjem društva, ki mora zajemati zlasti ugotavljanje, ali je poročilo sestavljeno skladno z računovodskim standardom ter ali vsebuje resnični prikaz premoženja in poslovanja društva.

Letno poročilo za preteklo poslovno leto mora društvo za namen javne objave predložiti Agenciji Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve (AJPES).

Odgovornost za zakonitost poslovanja

Upravljanje s premoženjem prinaša tudi določeno odgovornost za društvo ter najmanj še za predsednika društva. V kolikor statut ne določa drugače, za zakonito poslovanje društva namreč odgovarjata društvo in zastopnik društva.

Poleg predsednika ribiške družine pa lahko za obveznosti društva odgovarjajo tudi druge osebe, in sicer solidarno in z vsem svojim premoženjem odgovarjajo tudi odgovorne osebe društva, ki so v svojo korist ali korist koga drugega zmanjšale premoženje društva ali s preusmeritvijo poslovanja oziroma finančnih tokov na drugo obstoječo ali novoustanovljeno pravno osebo ali fizično osebo preprečile povečanje premoženja, čeprav so vedele, da društvo ne bo moglo poravnati obveznosti tretjim osebam. Odgovornost je omejena do višine oškodovanja društva.

Za obveznosti društva pa v takšnem primeru solidarno odgovarja tudi fizična ali pravna oseba, ki je z ravnanimi odgovornih oseb pridobila premoženjsko korist, do višine pridobljene premoženjske koristi.

² Merila za enostavno knjigovodstvo:

- povprečno število redno zaposlenih preteklega poslovnega leta ne presega dveh zaposlenih,
- letni prihodki preteklega poslovnega leta ne presegajo 30.000 eurov,
- povprečna vrednost sredstev (aktivne) na začetku poslovnega leta ne presega 50.000 eurov.

O sprejemu odločitev društva v zvezi z upravljanjem premoženja

Društvo kot pravna oseba ne more oblikovati lastne volje za sprejem ustreznih odločitev za upravljanje s premoženjem. V imenu društva zato odločitve sprejemajo organi društva, ki so opredeljeni v statutu društva. Najpomembnejše odločitve v zvezi z upravljanjem premoženja že na podlagi ureditve v Zakonu o društvih sprejema zbor članov, ki ga sestavljajo vsi člani društva. Med najpomembnejše odločitve lahko zagotovo uvrstimo upravljanje z nepremičninami društva.

Če bo društvo želelo razpolagati z nepremičninami, ki jih ima v lasti, bo za sprejem odločitve o tem tako treba najprej sklicati zbor članov. Društvo sicer lahko v statutu določi tudi druge organe, ki so pristojni za sprejemanje odločitev v zvezi z upravljanjem premoženja, praviloma je to upravni odbor, vendar sprejem najpomembnejših odločitev že na podlagi zakona sodi pod pristojnost zbora članov. Ni pa ovir, da se sprejem odločitev o razpolaganju s premičninami ali določenimi vsotami denarnih sredstev (npr. do dogovorjenega praga vrednosti) zaupa upravnemu odboru društva oz. ribiške družine.

Na tem mestu gre zgolj omeniti, da je za pravne posle z nepremičninami značilno, da morajo biti sklenjeni v pisni obliki, za prodajo, nakup nepremičnine pa bo predvsem bistven vpis v zemljiško knjigo. Šele z vpisom v zemljiško knjigo, ki mora temeljiti na veljavnem zemljiškoknjžnem dovolilu, se namreč pridobi lastninska pravica na nepremičnini. Za pridobitev lastninske pravice na nepremičninih tako ne bo zadoščala zgolj sklenitev prodajne pogodbe za nakup določene nepremičnine.

Povsem drugače pa velja pri razpolaganju s premičninami, saj je za prenos lastninske pravice poleg sklenitve ustrezne prodajne pogodbe treba premičnino izročiti v posest novemu lastniku stvari.

Za vsak prenos lastninske pravice na stvari sta tako potrebna dva posla, in sicer zavezovalni posel (sklenitev prodajne pogodbe) in razpolagalni posel (zemljiškoknjžno dovolilo in vpis v zemljiško knjigo pri nepremičninah in izročitev v posest pri premičninah). To pa pomeni, da bodo po sprejemu ustrezne odločitve o razpolaganju z nepremičninami ali premičninami potrebne še dodatne izvedbene aktivnosti za izvršitev sprejete odločitve zbora članov oziroma drugega organa društva.

Sklepno

Velik del razvoja sladkovodnega ribištva v Republiki Sloveniji je potekal v povsem drugačni družbeni ureditvi, ki je predvsem pri odnosu do zasebne lastnine močno vplivala tudi na današnji premoženjski položaj ribiških družin. Ribiške družine so namreč tako kot druga društva v času spremembe družbene ureditve razpolagala z določeno družbeno lastnino, ki je lahko vključevala tudi nepremičnine in se je lastninsko preoblikovala v skladu s posebno zakonodajo, kar lahko ob odsotnosti ustrezne dokumentacije o načinu pridobitve še danes povzroča spore o lastništvu posameznih nepremičnin. Ne glede na navedeno pa ribiške družine razpolagajo z določenim premoženjem, ki ga ne smejo deliti med člane, saj ga morajo uporabljati za izpolnjevanje svojega osnovnega namena. Zaključimo lahko, da je za uspešno upravljanje s premoženjem ribiške družine bistven najmanj popis in pregled stanja ter ustrezna hramba dokumentacije, ki se nanaša na v preteklosti sklenjene pogodbe za pridobitev nepremičnin, ne glede na to, ali gre za nakup ali najem oziroma zakup zemljišč. Zgolj na takšen način bo namreč tudi v prihodnje možno sprejemati informirane odločitve v zvezi z upravljanjem premoženja ribiških družin.

Anže Petrovič, univ. dipl. prav.

Literatura

- Ustava Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 33/91-I z dne 28. 12. 1991)
- Zakon o društvih (Uradni list RS, št. 61/06 z dne 13. 6. 2006, ZDru-1)
- Zakon o sladkovodnem ribištvu (Uradni list RS, št. 61/06, ZSRib)
- Stvarnopravni zakonik (Uradni list RS, št. 87/02 z dne 17. 10. 2002, SPZ)
- Zakon o gospodarskih družbah (Uradni list RS, št. 42/06 z dne 19. 4. 2006, ZGD-1)

ONESNAŽENA VELKA SE POCASI ZE CISTI

V RD PESNICA OPOZARJAJO NA POSLEDICE ONESNAŽEVANJA VODOTOKOV

Na reki Velki pri mostu pred industrijsko cono in trgovskim središčem v Lenartu je prišlo do onesnaženosti vodotoka. Velik mastni madež (očividci so trdili, da je šlo za olje) je ostajal na vodni gladini vse od 11. januarja, ko so ogled kraja dogodka opravili policisti in so madež strokovno ogradili gasilci gasilske brigade iz Maribora. Madež se je vse do 20. januarja iz pregrade pri mostu na veliko razlival na vodno gladino in ga je rečni tok odnašal dolvodno proti Čreti, kjer reka Velka z enim melioracijskim odcepom nadaljuje tok proti jezeru Sveta Trojica.

K sreči se je reka Velka kmalu začela čistiti, kar so pozdravili tako meščani Lenarta kot tudi lovci in še bolj člani lenarške RD Pesnica. Njen predsednik Branko Vukan nam je povedal, da so si ribiči onesnaženje ogledali in nato spremljali dogajanje.

Onesnaženi vodotok Velka se k sreči že čisti.

Pripomnil je, da gre za vodotok, ki teče mimo lenarške industrijske cone, v kateri se odvijajo dejavnosti, ki lahko povzročijo tudi večje onesnaževanje, saj so vse meteorne vode v glavnem speljane v Velko. Še bolj kot to pa ribiče skrbi, da je v ta vodotok speljana tudi kanalizacija iz vasi Zg. Porčič, kjer med drugim obratuje sirarna in na robu tudi komunalno podjetje Saubermacher. Meteorne vode se od tam tudi izlivajo v Velko. Opozoril je, da dolgoročno to ni dobro in bodo v RD Pesnica v kratkem okoli tega izdelali celovito strokovno analizo in ugotovitve posredovali javnosti. Ribiči si želijo dobrega sodelovanja z vsemi deležniki v okolju, tudi z obema dolinama, Lenart in Sv. Trojica, saj gre za skupno odgovornost za varovanje voda in ribjega življa v njih. Po onesnaženju Velke pogina rib niso beležili in tudi sicer je v tem vodotoku ta živelj zelo skromen. Zato pa je toliko pomembnejše Trojiško jezero, v katerega se je pred časom tudi izlila neugotovljena črna snov, je še povedal Branko Vukan, predsednik RD Pesnica.

Onesnaženje Velke so pozorno spremljali tudi v občinski upravi v Lenartu, kjer namenjajo vse več skrbi varovanju okolja nasploh. Svetovalec za gradbene zadeve Uroš Zavarnik je povedal, da so »bili na občini obveščeni o onesnaženju na reki Velki s strani VGP Drava, ki so nam poslali poročilo o onesnaženju vodotoka z oljem (domnevno gospodinjskim). O zadevi je bila obveščena policija, ki zadevo preiskuje v sumu kaznivega dejanja. Občina je opravila ogled brežine vodotoka od nove industrijske cone do Uniorja z namenom ugotovitve nepravilnosti in sanacije le-teh«.

Besedilo in fotografiji: Marjan Toš

RIBIŠKA DRUŽINA PESNICA

RD Pesnica-Lenart se je že takoj po ustanovitvi leta 1957 zavzelo lotila številnih nalog, s posebnim poudarkom na varstvu voda in ribjega življa.

Ribiči so se med prvimi vključili v ekološka prizadevanja in opozarjali na posledice onesnaževanja voda, pa tudi obrežij jezer v Radehovi in Sveti Trojici.

Že od vsega začetka pa ribiči skrbijo za razvoj ribiškega turizma in za tekmovalno dejavnost. Slednje je že dolga leta med najbolj razvitimi v Sloveniji.

Osnovni podatki

NASLOV: Ribiška pot 18, 2230 Lenart v Slovenskih goricah

SPLETNO MESTO: <https://www.rdpesnica-lenart.si/>

ELEKTRONSKI NASLOV: rdpesnica@gmail.com

Stanje članstva v RD na dan 16. 2. 2025

Kategorija	Število članov
Polnoletni	195
Pripravniki	9
Mladi, študenti	24

Jezero Sveta Trojica

Jezero Pristava

Ribiški dom

Jezero Radehova

Lenart v Slovenskih goricah je pomembno centralno naselje in že desetletja nekronano središče Slovenskih goric. Sladkovodno ribištvo ima v osrednjih Slovenskih goricah že dolgo tradicijo, saj so ljudje ribe lovili že v pradavnini. Takrat seveda iz življenjske nuje in potrebe, sčasoma pa se je ribolov spremenil v obliko športne rekreacije in aktivnega preživljanja prostega časa. V preteklosti so lovili ribe zlasti v Pesnici in njenih pritokih. Prav povodju Pesnice pripada večji del Občine Lenart, na območju katere poteka osrednja dejavnost RD Pesnica. Povodju Pesnice pripada 86 % lenarške občine, manjši del pa še Ščavnici in Rogoznici. Posebnost Pesniške doline so akumulacijska jezera; Jezero Pristava meri 31 ha, Komarnik 30 ha, Radehova 27 in Trojica 51 ha. Ob jezerih se lepo razvija sladkovodno ribištvo, tudi ribiški turizem. Jezera služijo kot naravni rezervati za vodno rastlinstvo in živalstvo, še zlasti to velja za jezero Komarnik.

Ribiška družina Pesnica Lenart je bila ustanovljena jeseni leta 1957. Je članica Zveze ribiških družin Maribor. Ustanovni občni zbor RD Pesnica-Lenart je leta 1957 za prvega predsednika izvolil Jožeta Horvata. Takrat je bil sedež RD še v Mariboru,

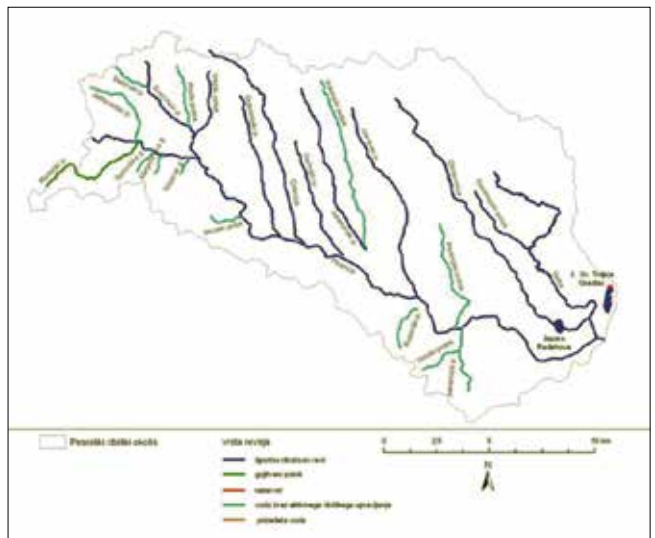
Jezero Pernica 1

Delovna akcija

Jezero Sveta Trojica

Zemljevid – Pesniški ribiški okoliš

Novi plato ob vodi

kasneje še v Počehovi in nato še pri Hotelu Slavija v Mariboru. Leta 1978 pa so sedež RD Pesnica prenesli v Lenart. Dolgo časa je bil sedež na Cmureški cesti v Lenartu, konec 90. pa na Kraigherjevi ulici. Konec leta 2001 so sedeže preselili v novi ribiški dom v Lenartu.

Revirji

RD Pesnica-Lenart gospodari z vodami Pesniškega ribiškega okoliša na severovzhodu Slovenije. V ta ribiški okoliš spadajo vode:

- Revir I: reka Pesnica od državne meje z Avstrijo do mostu v Gočovi
- Revir II: jezero Radehova
- Revir III: jezero Sveta Trojica

- Revir IV: potok Globovnica
- Revir V: potok Velka
- Revir VI: jezero Pristava
- Revir VII: jezero Pernica 1.
- Revir VIII: jezero Pernica 2.

Naseljenost rib po revirjih:

Reka Pesnica od meje v Juriju do železniškega viadukta v Pesnici je salmonidna-ciprinidna športnoribolovna voda (potočna postrv, šarenka, klen, klenič, rdečeoka, zelenika).

Reka Pesnica od jezua v Pernici do Gočevskega mostu pa je naseljena s krapom, klenom, smučem, ščuko, somom, rdečeoko, rdečeperko, zeleniko in ostrizem.

Tekmovanja

RD Pesnica je že od osamosvojitve oz. zadnjih 30 let v tekmovalni dejavnosti daleč najuspešnejša RD v Sloveniji. V najmočnejši A-ligi, kjer je vsako leto 8 tekem, je ekipa RD Pesnica Lenart bila kar 8 let prvak Slovenije, v letu 2022 je zasedla 2. mesto, ekipa v B-ligi je zasedla 2. mesto in tako napredovala v A-ligo. Izreden rezultat pa je dosegel tudi Mitja Kmetec na svetovnem prvenstvu, kjer je zasedel odlično 2. mesto. V letu 2023 je imela RD Pesnica Lenart v A-ligi dve ekipi, ki sta zasedli 4. in 8. mesto, v letu 2024 pa 4. in 12. mesto.

*Uredništvo, povzeto po spletni strani RD
Foto: arhiv RD*

DVA MANDATA

S prelomom leta se zaključujeta tudi moja dva mandata ribiškega funkcionarja. En mandat kot tajnika, drugi kot gospodarja in do neke mere tudi tajnika. Pogled nazaj je zanimiv, celo turbulenten, zato sem odločil napisati tale prispevek. Morda kdo pričakuje, da bom z vami delil notranje zgodbe matične ribiške družine, pa vendar je namen pisanje povsem drugačen. Vsaka ribiška družina, vsaka malce širša skupnost ima notranje – take in drugačne – razprtije in vse, kar lahko povem, je, da smo jih precej dobro rešili. Namen pisanje je zato precej širši. 10 let funkcionarstva mi je namreč močno razširilo obzorja v veliko pogledih.

Tisti, ki me poznajo, bodo povedali, da me zanimajo predvsem ribe. Naj bo še tako preprosto, ampak če ribiča ribe ne zanimajo, je bolj slab ribič. Po teh 10 letih mi v glavi še sedaj zvenijo besede tajnika matične ribiške družine, ki mi je ob predaji dela svetoval, naj nikakor ne neham loviti ribe. Vesel sem, da mi je to uspelo, čeprav je bila včasih glava ob vseh ribiško-političnih peripetijah vse kje drugje kot pri ribolovu.

Počasi do bistva. Morda najbolj boleče spoznanje, ki sem ga v 10 letih aktivnosti v ribiški družini spoznal, je, da v le malo vodah, predvsem v salmonidnih, plavajo divje ribe. Žal večinoma prevladujejo ribe iz ribogojnic, ki naj bi na nek, za moj okus preživet, način ščitile naravne populacije rib oz. v žargonu ribe za »pod trnek«. Po letih prebiranja vsega mogočega na temo vlaganja rib sem še vedno mnenja, da je vlaganje rib v divje okolje lahko tudi močno škodljivo in v samem bistvu povzroči ravno nasproten učinek od, s strani upravljavca vod, zelenega. Cilj naj bi bil čim bolj številčno ohraniti divje populacije in na sploh več rib. Pa je res tako? Nešteto prebrodenih kilometrov po vodah daje bolj žalostno sporočilo. Večinoma je vse skupaj prazno, z izjemo še kake preživele divje ribe in vloženkami, ki so po kakem mesecu sezone že vidno upehane. Mladic skorajda ni, da bi človek ujel ali pa vsaj videl kako večjo mladico, je pa že skoraj čudež. Nekoč sem na tem mestu celo prebral, da je šarenka »slovenski salmonid nacionalnega pomena« in se globoko opravičujem avtorju te skovanke, ampak mene ob misli na kaj takega prav zaboli glava. Pomen šarenke je dandanašnji tako dobro znan, da je celo zapovedano, da se lahko vloga le sterilne primerke. Žal to prevelikega učinka ne bo imelo, ker so v večini vod prisotne divje šarenke, ki se očitno precej uspešno drstijo. Drži pa, da če ne bi v tonah vlagali šarenke, bi bila marsikatera voda povsem prazna in kot take za ribolov in turizem povsem nezanimiva. Zame je tak izgovor močno za lase privlečen. Več o tem v sklepu.

Druga zgodba, ki se mi zdi podobno tragična in je pravzaprav tudi povezana z masovnim vlaganjem merskih rib za »pod trnek, je potočna postrv, ki je za vsakega ribiča muharja danes, pa naj bo tudi podmerska, že praktično trofeja, je zelo, zelo verjetno na robu izginotja, ker smo ribiči z »upravljanjem« dodobra razmesarili genetiko nekoč pri nas živečih divjih populacij. Zakaj? Seveda z vlaganjem povsem neprimerkih rib, ki izhajajo iz nekje povsem drugje in so bile bistveno bolj prilagojene na ribogojniško okolje kot pa naše domače. Seveda takrat ribiči še nismo vedeli, da do česa tako katastrofalnega lahko pride, vendar se močno bojim, da nas tudi ta lekcija ni prav preveč naučila. Appetit po »polnih vodah« in blagajnah je prevladal. Podobno tragična je zgodba soške postrvi, pri kateri smo ribiči prav sami poskrbeli, da pravih soških velikank ni več. Kako je šla ta zgodba, mislim, da nas večina ve.

Ne nazadnje pa je tu sulec. Kralj tekočih voda pri nas in središče dogajanja v matični ribiški družini. Zadnja raziskava, ki sem jo našel (glej: <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/epdf/10.1002/aqc.3834>). Raziskava je relativno kompleksna in moje znanje statistike je tudi že malo zarjavelo. Bistvo pa je, da je raziskava pokazala, da je sulčja populacija v srednji Savi samovzdržna. Ob tej priložnosti bi se rad zahvalil vsem, ki so karkoli imeli opraviti z raziskavo in upam, da jih ta objava ne moti v smislu avtorskih pravic. Vse bralce pa vabim k branju. Moji čisto osebni pomisleki so v smeri, da bi morali v tem trenutku vsi upravljavci voda, kjer prebiva sulec, tehtno razmisliti o gospodarjenju s to ogroženo in dragoceno vrsto. Iz moje prakse ribiškega gospodarja namreč izhajajo številni zaključki, ki so po mojem osebnem mnenju zaskrbljujoči. Glavna skrb je, da lahko ribolov na sulca »prodajamo« na trgu, kot bi bila to šarenka. V smislu,

če rib »zmanjka«, jih bomo pa več vložili. Glede na znana dejstva sulca kot vrste seveda ne gre tako. Predvsem gre za ribjo vrsto, ki je bistveno manj številčna kot postrvi in je bistveno bolj občutljiva na degradacijo njenega življenjskega okolja. Gre za plenilca, ki je najvišje v prehranjevalni verigi in to je jasno logično. Le malokdo ve, da je na populacijo sulca imel katastrofalen vpliv izpusit iz HE Moste leta 1974 (vir: https://www.researchgate.net/publication/236898292_Vodno_bogastvo_je_nasa_pomembna_prednost_sanacija_HE_Moste_in_dinamika_reke_Save). Do danes še nisem zasledil, da bi kdo raziskoval, kakšen je bil vpliv te katastrofe na osrednjo populacijo v srednji Savi. Na že davno ukinjenem forumu RZS sem, še preden sem postal aktiven ribič, prebral, da je Sava do Litije izgledala kot mazut in zato je bila možnost preživetja rib blizu nič. Preživeli so verjetno posamezni primerki v pritokih. Dokaj dober odgovor na genetiko sulca je raziskava, objavljena leta 2016, in jo je moč prebrati tule: https://www.zzrs.si/uploads/ZZRS2020/Clanki/CRP_Sulec.pdf. Dejstvo je, da je populacija mešana med t. i. »kolpskim in savskim tipom sulca«, kar je seveda posledica vlaganj. Še večjo sporočilno vrednost ima ocena velikosti populacije, ki bi morala vsakomur jasno pokazati, da je vsak posamezen primerek še kako dragocen. Raziskava je tudi kot kritično pokazala viabilnost populacije, kar poenostavljeno pomeni, da je spolno zrelih posameznikov tako malo, da je velika verjetnost parjenja v sorodstvu. Kam to lahko pripelje, smo zainteresirani lahko spoznali pri populaciji risa v Sloveniji. Zainteresiran bralec bo z lahkoto našel precej zanimivega branja na to temo.

V nadaljevanju na kratko pišem o tem, kar po mojem čisto osebnem spoznanju veliki večini ribičev ni jasno. To zelo leto pojasni tudi zadnja zgoraj citirana raziskava. Če sem na začetku bentil nad veliko količino vloženihih šarenk, ki jemljejo prostor in ostale naravne vire divjim populacijam, je pri sulcu zgodba, vsaj po mojem mnenju, precej drugačna. Če ribiči vsako leto desetletja vlagamo sulce, ki so dejansko v sorodu (bratje in sestre), pri tako krhki populaciji verjetno lahko povzročimo tudi bistveno znižanje genetske pestrosti. Več ko vlagamo, večja je verjetnost, da bo do tega prišlo. In z nekaj smole bodo gospodarji v ribiških družinah čez 10, 20 let lahko le zaskrbljeno gledali, da sulcev ni več. Bojim se, da o tem nihče prav preveč ne razmišlja. Pot nazaj pa je trnava in verjetno še bolj zahtevna kot pri soški in potočni postrvi. Zato trdim, da je manj lahko tudi več. Še posebej pri sulcu, ko večina podmladka, vzgojenega v ribogojnici, navadno izhaja iz kakih dveh, treh parov ali pa še to ne. Dveh, treh samic in enega samca.

Za konec še obljubljen sklep. Kot strastnemu ribiču je težko izreči besedo, da bomo prej ko slej pri večjem omejevanju ribolova. Vsa pohvala ribogojcem, ki so izpopolnili znanje in znajo gojiti tudi zahtevnejše vrste, vendar to po moji skromni oceni ne bo dovolj. Dokler se bodo okoli naših voda gibale velike količine ribičev in ne nazadnje vedno večje število takih in drugačnih plenilcev, to ne bo dovolj, da bodo »vode polne« in bomo vsi zadovoljni. Ne nazadnje pa še: na socialni omrežjih je zaslediti vedno več ponudbe s strani ribiških vodnikov na ribolov v kraje, kjer so vode in njihov življenjski precej bolj ohranjeni. Vsi, ki od slovenskega sladkovodnega ribolova živijo, se bodo morali zato precej hitro odzvati na dejstvo, da loviti vložene šarenke kaj kmalu ne bo več dovolj niti za povprečnega ribiča. Še manj, da bi zato plačal visoko ceno ribolovne dovolilnice. Dejstvo pa je, da je doseči tako stanje bistveno težje, kot pa »s cisternami« vlagati na tone merskih šarenk.

Miha Žejn

PETER PAVŠIČ - ZMAJ

Peter Pavšič je bil mnogo več kot dolgoletni tajnik RD Barje. Bil je športnik, inovator, vizionar, ribič, ribiški funkcionar, zanesenjak, ki je svoje življenje posvetil tako športu kot naravi. Od atletike in gimnastike do ribištva in skrbi za čiste vode – povsod, kjer je deloval, je pustil neizbrisen pečat. Njegova zapuščina sega od prvih savn v Sloveniji do izboljšav telovadne opreme in prizadevanj za zaščito slovenskih rek. S svojim delom v RZS, ZRD Ljubljana, Conskem odboru Ljubljana in RD Barje je zaznamoval svet slovenskega ribištva, njegove prispevke pa najdemo tudi v glasilu Ribič, kjer je pisal pod psevdonimom Zmaj.

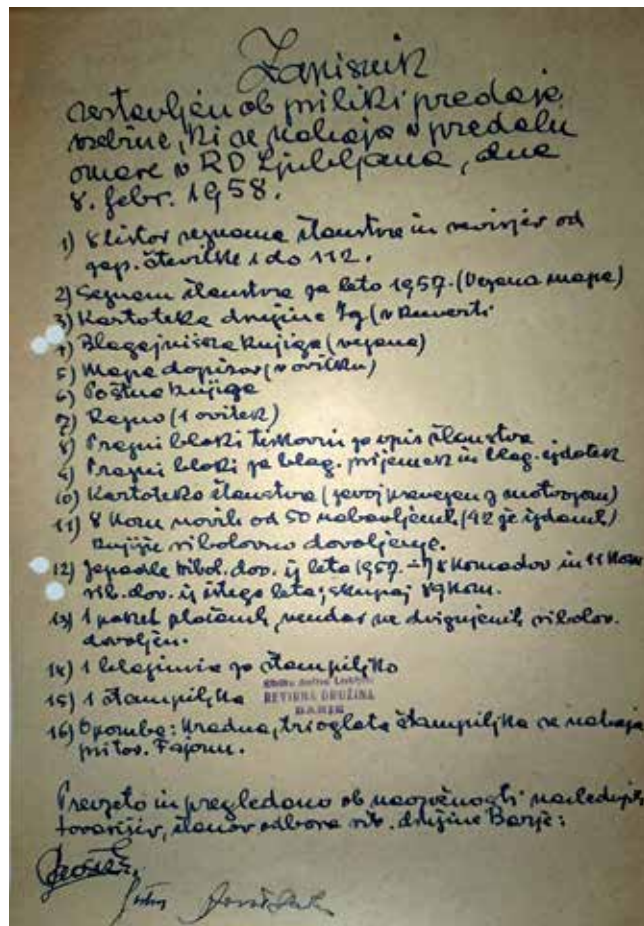
Na Petra Pavšiča smo med prebiranjem domače ribiške literature ter periodike, predvsem pa med raziskovanjem arhiva RD Barje, naleteli že pred desetletjem. Ko smo pred nekaj meseci pričeli z urejanjem biltena ob 70. obletnici delovanja RD Barje, smo na ime tega človeka naleteli pogosteje, kot bi pričakovali. Zanimalo nas je, kdo je, od kod prihaja, kako je deloval, tudi kje je rad lovil, s kakšnimi izzivi se je srečeval v življenju ... Zastavljali smo si preprosta vprašanja o velikem človeku, ki je v slovenskem ribištvu, predvsem v RD Barje, Conskem odboru Ljubljana in glasilu Ribič, pustil izjemen pečat, čeravno se ga danes spominja le še malo ljudi.

Prispevek je plod časovno in krajevno omejenega raziskovanja o Petru Pavšiču – ribiču. Spomin nanj živi le še med peščico in velika škoda bi bila, če ne bi znanstva o Pavšiču delili s širšo ribiško javnostjo. Brez spraševanja ljudi, ribiških sodobnikov, ki so Pavšiča osebno poznali, ne bi šlo. Zato dolgujemo najprej zahvalo (po abecednem redu) Borutu Jeršetu, dr. Božidarju Voljču, Branku Čebokliju, Jožetu Hartmanu, Mitji Mačku, Stanetu Zupančiču, Teodorju Gantarju in osebnju Dokumentacije Dela za posredovanje dragocenih pričevanj in arhiva.

Pavšič je v času svojega ribiškega udejstvovanja veliko objavljajal – reportaže, kratko ribiško prozo in fotografije, predvsem v glasilu Ribič. Njegovi pisni in fotografski prispevki so danes pomemben arhiv in zakladnica zgodovine slovenskega ribištva. Delno bibliografijo Pavšiča navajamo v prilogi tega prispevka.

Otroštvo in mladost

Peter Pavšič se je rodil 29. junija 1908 v Ljubljani, v družini »s skromnimi dohodki«. Med prvo svetovno vojno je živel v predelu Krakovo, sam sebe je imenoval »Krakovčan«, še pred vojno pa sredi Ljubljane. Iz enega od njegovih pričevanj je razbrati, da je preživel otroštvo brez očeta, saj je bil ta na fronti. Pavšič piše: »paglavcev brez očetov je bilo mnogo«. Z drugimi fanti se je »podil po Gmajni, Mesarici, Rakovi jelši in po Prulah«. Mama je

Ročno napisan in podpisan zapisnik Petra Pavšiča iz leta 1958 (arhiv RD Barje). Digitaliziral: Jure Ušeničnik.

Peter Pavšič (drugi z leve) leta 1985 na slovesnosti ob 30. obletnici RD Barje. Foto: arhiv RD Barje.

hodila k sorodnikom in bogatejšim znancem pomagati obdelovati njive, v »žernado«, tudi izven Ljubljane. Obdelovali so še manjše »flike« zemlje blizu mestnega središča, »svet, odstopljen za ceste ali druge javne namene«.

V Ljubljani je obiskoval osnovno šolo. Nekateri viri trdijo, da je nadaljeval šolanje na srednji gradbeni šoli; sam Pavšič je zapisal, da je bil učenec nekdanje realke na Vegovi ulici, verjetno po letu 1922. Nekateri viri ga kasneje opisujejo kot gradbenika, nekateri kot arhitekta. Zagotovo je kar dobro obvladal obe strokovni področji.

Že kot 6-letni deček je začel telovaditi v Narodnem domu. Hitro je pokazal talent in disciplino. Kmalu je postal »tekmovalec srednjega razreda v atletiki in eden najboljši jugoslovanskih reprezentantov tistega časa«. Z 19 leti se je včlanil v Športni klub Ilirija in postal rekorder v suvanju krogle in skoku v daljavo. Kot prizadevnega vaditelja so ga v društvu Ljubljanski Sokol leta 1931 poslali v Prago, kjer pa je zbolel za »sklepnim revmatizmom«.

Peter Pavšič je bil tudi navdušen sulčar. Hudomušno je izjavil: »majhen sulec - prijetno doživetje, velik sulec - kapitalna zavist.« Foto: arhiv Petra Pavšiča, objavljeno v Ribiču (2/1967).

Menda se je komaj »postavil na noge« in nato invalidsko upokojil. Aktivnega in nedvomno sijajnega športnega življenja je bilo za Petra Pavšiča konec.

Med drugo svetovno vojno je bil na strani Osvobodilne fronte. Zaradi tega so ga odpeljali v Italijo, v Gonars. Po vrnitvi v domovino je nadaljeval z delom na področju atletike. S pridom je uporabil svoje znanje gradbeništva. Pomagal je pri obnovi sokolskih domov in izdelal načrte za številna telovadna orodja. Bil je soavtor »otroških zviral« in avtor t. i. »prožne odskočne deske« za otroke. Izdelal je načrte študijske telovadnice v Tivoliju, v njenih stranskih prostorih pa je zgradil tudi savno, prvo v Jugoslaviji.

Peter Pavšič v ribištvu

Ko se mu je »zdravje malce popravilo, se je leta 1957 ponovno zaposlil pri Elektrogospodarstvu kot referent za investicijsko vzdrževanje energetskih objektov«. Iz dokumenta leta 1958, ki je v arhivu RD Barje, je razbrati, da je bil zaposlen kot »referent za visoke gradnje pri ELES IRS«. Od leta 1958 je v RD Barje opravljal funkcijo tajnika, od tega leta je bil tudi član uredniškega odbora glasila Ribič. Pravzaprav je bil v ribištvu aktiven že dlje časa; po vojni je bil namreč izvoljeni odbornik pri ljubljanski ribiški organizaciji. Izdelal je prve načrte za ribogojnico Povodje, kasneje pa je bil tudi sodelavec Slovenskega ribiškega muzeja v Bistri.

V predlogu za odlikovanje Ribiškega društva Ljubljana, Krojaška ulica 8, so leta 1958 o Pavšiču napisali naslednje: »Športni ribič že pred vojno. Po vojni član ribiške zadruga, nekaj let član uprave RZ, projektant ribogojnice v Povodju, tehnični vodja udarniškega dela pri ribogojnici, sodelavec pri odlovu in presajanju rib, dolgoletni sotrudnik-pisec v strokovnem listu Ribič in dnevnem časopisu. Sodelavec in pobudnik pri akcijah za zboljšanje ribogojnih pogojev.«

Uredništvo glasila Ribič je Pavšiča že leta 1955 predstavilo kot »nekdanjega telovadca, športnika, ribiča in graditelja savne v Ljubljani ter avtorja knjige o savni ...«. Zanimiv je podatek, da je bil Pavšič »več let najemnik revirja Ločnica, to je hudourniškega potočka, ki zbira svojo vodo po severnem pobočju Katarine med Tehovcem in Osovnikom ...« (Pavšičeva izjava v njegovem članku v glasilu Ribič iz leta 1959).

22. februarja 1959 leta je v Ljubljani potekal občni zbor Ribiškega društva Ljubljana, ki se ga je udeležil tudi Pavšič kot predstavnik RD Barje, takrat še revirne družine. Debata se je razvnela glede denarnih sredstev in skupnih prostorov v t. i. vili Zlatorog. Pavšič je nato izjavil: »Glede na pravkar podano poročilo predsednika tov. Justina se ne bi strinjali s predlogom, da se sredstva, zbrana za »Zlatorog«, prenesejo na Okrajno zvezo ribiških družin v navedeno svrhu, temveč naj se ta sredstva

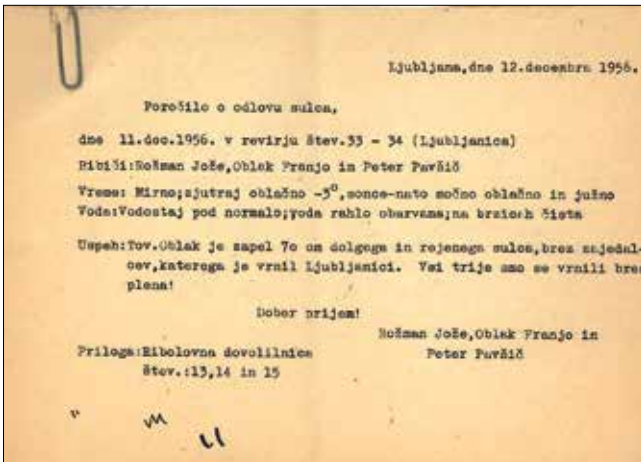

Peter Pavšič (na desni) in Anton Porenta, takratni predsednik RD Barje, leta 1971. Vir: arhiv RD Barje. Digitaliziral: Jure Ušeničnik.

porazdele med posamezne družine. S temi sredstvi bi si potem družine skušale oskrbeti lastne prostore, lokale, skladišča, skratka vse potrebno za odvijanje društvenega življenja. S selitvijo iz gostilne v gostilno za časa sej se mora prenehati. Saj Zveza ribiških družin ne bi potrebovala drugega kot pisarno, za vse drugo pa ima dovolj prostora v ribogojnici.«

Ker so bili siti selitev »iz gostilne v gostilno,« kot se je slikovito izrazil Pavšič, je tudi v RD Barje tlela želja po lastnih prostorih. Tudi po Pavšičevi zaslugi se je zbiralo denar za gradbeni fond, v katerega je tisti čas veliko prispevala ribiška veselica, pa prodaja starega papirja in rakov iz ribnika Tivoli. Končno je 1. avgusta 1960 na naročilnici za t. i. Weekend hišico Jelovica, tip 1014 z garažo, podpisan kar sam Peter Pavšič, tajnik RD Barje, na prošnji za provizorično gradbeno dovoljenje za to hišico pa Lojze Levstik, starešina, in Peter Pavšič, tajnik. Prav tako je Pavšič s starešino Levstikom podpisan na prošnji 14. aprila 1959 za registracijo RD Barje pri Okrajnem ljudskem odboru Ljubljana, Tajništvu za notranje zadeve. Na vlogi za dodelitev Barjanskega ribiškega okoliša RD Barje 30. avgusta 1961, naslovljeni na Občinski ljudski odbor Ljubljana - Vič - Rudnik, pa je podpisan le Pavšič.

Z leti in izkušnjami je postajal Pavšič bolj kritičen, včasih skorajda preroški. V pretresljivem prispevku »Želimeljščica včeraj, danes in jutri«, ki ga je objavil v glasilu Ribič (11/1965), opisuje, kako se z neko deklico Alenko igra igro opisovanja fotografij s časovnim pridihom (če je bila omenjena Alenka njegova hči, vnukinja ali plod domišljije, nismo uspeli odkriti, op. p.). Včeraj, danes, jutri. »Prav takšni so ribiški razgovori. Včeraj razboriti, danes navdušeni, jutri ganljivi.« In nadaljuje: »Včeraj je bilo lepo vreme. V vodi je bilo polno rib. Mrgolele je potočnih postrvi ... Rib niso ukradli veliko, ker so se bali čuvajev s puško. Zakupniki Želimeljščice so lovili, čuvali in vlagali ...«. Alenko zanima, kako je danes. Pavšič odvrne: »Danes je oblačno ... Ribam je hudo. Hudo zaradi domačinov in prišlekov. Zaradi mercedesov, fičkov in turizma, ki pa nima karakterja ... Postrvi so redkost ... Tudi pravi športni ribiči postajajo redkost ...« Alenko na koncu zanima, kako bo jutri, in Pavšič ji razloži: »Jutri bo morda najlepše vreme ali pa nestalno vreme. Potok bo ostal nezavarovan zoper ribje tatove ... Salmonidi bodo še večja redkost. Jutri bo še slabše, kot je danes ... Z dnevnimi ribolovnicami, ki jih koristijo predvsem ribiški novinci, to je strastni ribolovci, potujoči iz revirja v revir, bodo opravili še z zadnjimi salmonidi. ... Gospodarska reforma bo prizadela tudi športne ribiče ... Poiskati bo potrebno notranje rezerve. Kako? Želimeljščic je veliko in jih bo jutri še več. Poleg ... članarine, prispevkov ... in ribolovnice bodo člani še glasneje zahtevali ... športni užitek in ribe. Športni ribolov po pravilniku in brez plena bo hitro razredčil članske vrste ... Pomnožil se bo kader tihih družabnikov ... Starejši upokojenci in nezaposleni ne

Poročilo o odlovu sulca iz leta 1956. Vir: arhiv RD Barje. Digitaliziral: Jure Ušeničnik.

bodo imeli denarja za izpolnjevanje članskih obveznosti ... Vse več bo prekaljenih športnih ribičev, ki bodo ... lovili polže, žabe in šoje. Nabirali bodo gobe in druge sadeže. To jim bo postalo zelo koristno nadomestilo za športni ribolov brez članskih dajatev, brez obveznosti, brez dolžnosti do kogarkoli.« Kako je Pavšič slutil, kaj se lahko zgodi s slovenskim sladkovodnim ribištvo?

Bil je raziskovalec dela Ivana Franketa, nestorja slovenskih sladkovodnih ribičev je tudi osebno poznal. Tako je napisal v enem svojih spominov nanj: »Bilo je leta 1923 ... Predno je pomešal barve na paleti in se nato odločil potegniti potezo na sliki, se mu je roka strašno tresla. Trenutek pozneje pa se mu je popolnoma umirila in je poteze s čopičem, ki so bile silno majhne in precizne, opravil čudovito mirno in zbrano. Govoril je trdo ljubljansčino, vljudno in odsekano ... Takšni so moji spomini na najbolj uglednega ribiča svetovnega slovesa – kar pa takrat nisem vedel. Name je deloval kot človek, ki je veliko vedel in videl, ki je bil korajžen in zaveden Slovenec, ki je temeljito in nadrobno poznal svojo domovino in še velik kos Evrope in sveta. Poleg tega je bil umetnik – slikar, skromen in delaven, kar mi je takrat zadostovalo, da sem ga občudoval kot živo čudo. Star sem bil 15 let, on pa že čez 80.«

Med arhivskim gradivom RD Barje zasledimo tudi tabelo članov RD Barje, ki so bili odlikovani z enim od ribičkih priznanj, tako društvenih kot zveznih. Na roke napisana tabela ni podpisana, tako da ne vemo, kdo jo je pripravil, niti ne poznamo datuma njenega nastanka. Po tem, da so najnovejši datumi iz leta 1985, lahko le sklepamo, da je bila izdelana tistega leta, torej pred štiridesetimi leti. Na tabeli se pojavi tudi Peter Pavšič. Vidimo še, da je bil odlikovan z naslednjimi priznanji: Znak za zasluge (datum ni naveden, samo »da«), Plaketa Conskega odbora (datum ni naveden, samo »da«), SRSJ plaketa (1976), SRSJ znak (26. 10. 1973), Plaketa »Ribič« (10. 1. 1978), Franketova plaketa (25. 11. 1978), RZS (21. 2. 1981), III. stopnje (17. 5. 1959), II. stopnje (12. 6. 1960), I. stopnje (30. 6. 1966). Leta 1971 je Peter Pavšič prejel diplomu častnega člana v vseh štirih RD, članicah Conskega odbora Ljubljana: RD Barje, RD Vrhnika, RD Dolomiti in RD Vevče. Na slovesnosti RD Vevče mu jo je izročil takratni predsednik RD Vevče, Leopold Gorše.

Iz 8. 6. 1988 izvira žigosan predlog za odlikovanja Petra Pavšiča, takrat že stanujočega za Bežigradom v Ljubljani (prvotno je živel v hiši na območju med Murglami in Mivko, op. p.), kjer piše, da je v RD Barje uradno včlanjen od 1952 (v arhivu RD Barje je izvod RGN za obdobje 1981–1985, v katerem je v rubriki II.2 – Podatki o sporazumu o dodelitvi okoliša v upravljanje navedeno, da je bila RD Barje ustanovljena leta 1952; op. p.), ima vsa društvena odlikovanja, diplome, priznanja, pohvale, nagrade in tako naprej, ter da »se ga predlaga za Spominski znak ob 100-letnici ribištva na

7. junija 1980 so v Povodju slovesno odprli spominsko obeležje prof. Ivana Franketa. Slavnostni govornik je bil Peter Pavšič, predsednik organizacijskega odbora za postavitve spominskih obeležij prof. Franketu. Vir: Ribič (7-8/1980, foto: Milenko Roš). Digitaliziral: Jure Ušeničnik.

Slovenskem«. Kot obrazložitev je še zapisano: »Omenjeni tovariš aktivno in organizacijsko dela v naši družini že od ustanovitve – bil je ustanovni član in soustanovni član Conskega odbora itd.«

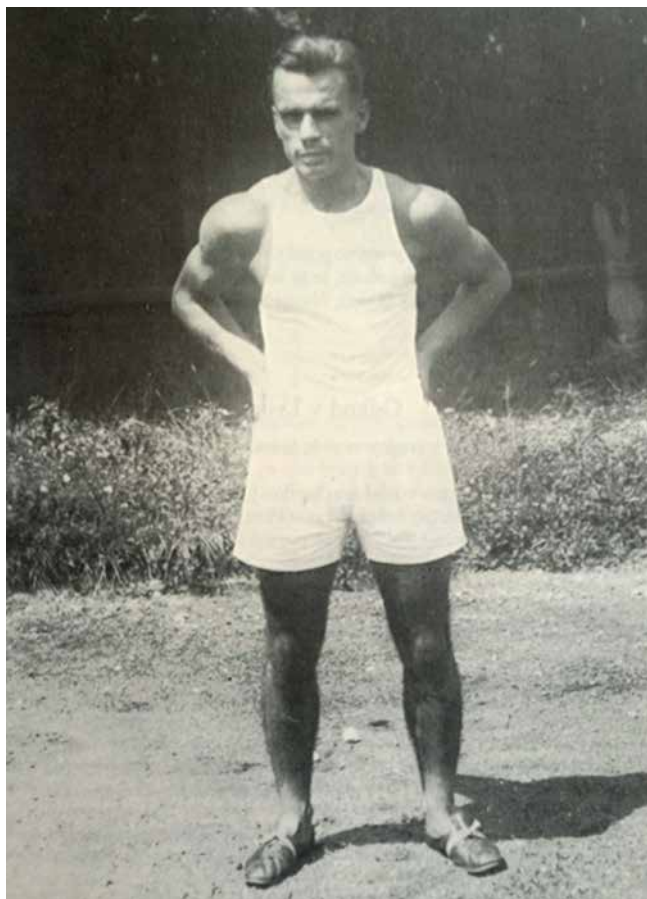
V 80. letih se je Pavšič počasi umaknil iz najaktivnejšega dela v ribištvo. Iz arhivskega gradiva RD Barje iz leta 1982 lahko vidimo, da je bil takrat 74-letni še vedno vpleten v delo njegove domače RD, saj je bil član Poročevalske komisije. Kot predstavnik RD Barje se je skupaj z Janezom Podlesnikom, Jožetom Virantom, Romanom Stergelom in Marjanom Andreejem udeleževal sej Conskega odbora Ljubljana. Istega leta, torej 1982, je poročal o usipu članov v RD Barje. Ta RD je imela tistega leta okoli 100 članov (verjetno zaradi onesnaženih vodotokov in zastrupljenih rib; op. p.), RD Vrhnika med 180 in 200 članov, RD Vevče okoli 230 članov in RD Dolomiti okoli 95 članov.

Pavšič si je prizadeval tudi za ureditev odnosov z nekaterimi sosednjimi RD, denimo glede ureditve režima upravljanja z zapornico na jezu pri Bokalcih zaradi dotoka vode v Mali graben. Istega leta je bil Pavšič zapisnikar na zasedanju Skupščine ZRD Ljubljana, ki je bila 9. 4. 1982 v Povodju. Leta 1985 ga v seriji fotografij s slavnostnega dogodka »30 let RD Barje« in Conskega odbora Ljubljana zasledimo kot podeljevalca oziroma slavnostnega govornika.

Leta 1986 je bil Pavšič predsednik komisije za muzejsko dejavnost pri RZS. V glasilu Ribič se je zadnjikrat javil leta 1989 s spominsko besedo na pokojnega ribiškega prijatelja Friderika.

Kako se Pavšiča spominjajo njegovi sodobniki?

Dr. Božidar Voljč se Pavšiča spominja kot sodelavca v uredniškem odboru glasila Ribič, kot »vljudnega, finega gospoda, s katerim

Peter Pavšič v mladih letih. Objavljeno v: Štukelj, L. (1989). Mojih sedem svetovnih tekmovanj. Novo mesto: Dolenjska založba.

pa ni imel tesnih stikov«. Bil je namreč starejši, vendar je bil po besedah Voljča zelo pozoren in je imel veder značaj. »V spominu mi je ostal tudi njegov pozdrav lusk-lusk-luskina,« zaključil Voljč.

Petra Pavšiča se dobro spominja Branko Čebokli, dolgoletni blagajnik RD Barje. Čeboklija so v omenjeno RD sprejeli že v letih 1971–1972, ko sta z Oblakom po barju pobirala vodne bolhe za krmiljenje sulčjih mladice v ribogojnici Povodje. Ko je spoznal Pavšiča, je bil star 22 let, Pavšič pa jih je imel takrat že 64. Oblak je bil Pavšičev prijatelj, tri omenjene može je povežalo prav ribogojstvo v Povodju. Čebokli je povedal: »Pavšič je bil pomemben funkcionar RD Barje in ZRD Ljubljana. Doma je imel že na hodniku bogato zbirko periodike, časopisja. Skladovnica je segala do stropa. V dnevni sobi je imel lično urejene police, polne knjig, tudi izjemno zanimivih ribiških. Na stenah so visele slike z različnimi ribiški motivi, med njimi tudi slika Ivana Franketa – original! Na pisalni mizi je imel star pisalni stroj, na katerem je ustvarjal. Pavšič je bil zelo angažiran, agilna na sestankih. Vedno je pomagal in povezoval. V osebnem stiku je bil zelo prijazen, komunikativen. Človeka, ki se je resno zanimal za ribištvo, je spodbujal in bodril. Med drugim je bil tudi častni član RD Barje. Bil je tudi v odboru SRSJ. Veliko je pisal.«

Čebokli se spominja, da je na jesen življenja Pavšič živel v Ljubljani za Bežigradom, »v drugem nadstropju vrstne hiše«. Ko je bil Pavšič že v letih, da je težko hodil, je Čebokli njemu in njegovi ženi nosil kosila. Na vprašanje, ali je imel Pavšič potomce, je Čebokli odvrnil, da »verjetno enega sina v Beogradu«.

Kot se spominja Čebokli, ki je bil ribiški čuvaj na Želimejščici, je Pavšič izjemno rad lovil na Ižici in Želimejščici. Na prvi je vijačil za ščuko, na drugi pa je tudi muharil. Želimejščica je bila včasih glede dostopa do ribolova poseben revir, na njej je lovilo približno pet ribičev, med drugim Pavšič, njegov prijatelj Oblak in še trije. Rad je lovil tudi sulce. Na ribolov se je pripeljal s svojim

»hroščem« (Volkswagen »hrošč«, op. p.). Nekatere dogodivščine so bogato izpričane v zanimivih člankih v glasilu Ribič, tudi s fotografijami, ki jih je posnel z »ruskim fotoaparatom Zodiak«.

Jože Hartman, ki je vodil RZS od 1981 do 1989, se Pavšiča spominja kot starejšega gospoda, ki je bil zelo zainteresiran za ribištvo. »Prihajal je na odbore, ki sem jih vodil; vedno je bil konstruktiven in prizadeven. Imel je dobre predloge, bil pa je zahteven in kritičen.« Spominja se ga tudi kot dobrega ribiča, ki po besedah Hartmana »ni bil statičen, lovil je na več koncih«.

Pavšiča se spominja tudi Mitja Maček, predvsem kot sodelavca Conskega odbora Ljubljana. Maček je Pavšiča spoznal »okoli leta 1986«. Dodal je še: »Leta 1987 smo se še videli na RD Barje, tajništvo pa sem prevzel leta 2000, dve leti po smrti Pavšiča. Pred mano je CO vodilo več ljudi, ki so se menjavali. Pavšič je bil izjemno dosleden. Ko je dobil nalogo, jo je izvršil. Bil je korekten, imeli so veliko srečanj, druženj. Zamisel je bila, da se člani RD družijo in organizirajo med seboj tekmovanja in podelijo skromne nagrade. To se je vse dogajalo na Dan mladosti, 25. maja.«

Pavšič je bil eden od ustanovnih članov Conskega odbora Ljubljana. 25. novembra 1964 ga je ustanovilo 11 ribičev: Dolenc, Gorše, Dolničar, Oblak, Česen, Andree, Čeč, Kemperle, Grčar, Kern in Pavšič. »Pavšič je bil že takoj aktiven, saj je bil angažiran že prej. V arhivu Conskega odbora vidimo njegovo prošnjo za podporo za Podkovanega krpa iz leta 1965, pa aktivno vlogo na posvetu zaradi pogina rib v Notranjih Goricah 22. junija 1965. 6. 11. 1980 vidimo poskus uskladitve ribolovnih pravilnikov med RD v okviru Conskega odbora. 30. 7. 1983 je s sodelavci podal škodni zahtevek zaradi pogina v okolici Borovnice. Iz novembra 1986 vidimo zahtevek za odškodnino zaradi deponije na barju. Že v 80. se je z drugimi sodelavci boril z različnimi mnenji glede rabe Koseškega ribnika in ribnika Tivoli. Pavšič je vedno skrbno in temeljito urejal in pisal.«

Stane Zupančič, ki je opravljal delo tajnika v RD Barje med leti 1994 in 2004, se Pavšiča spominja kot pomembnega ribiškega funkcionarja. »Ker sem bil v tistih časih, ko je bil Pavšič aktivnejši, mladinec, z njim nisem imel tesnega stika. Bil pa je zelo prijazen. Tega se dobro spomnim.«

Teodor Gantar, ki je bil predsednik RD Barje od leta 1989 do 2020, član te RD pa je že od leta 1972, se Pavšiča spominja predvsem kot odličnega tajnika, izjemno natančnega in sposobnega človeka. »V pogovoru je bil zelo korekten in prijazen, dostopen. Vsaj za časa predsednika Antona Porente je bil Pavšič tajnik in je vodil večino poslov, saj je poznal ogromno ljudi in imel stikane vezi s številnimi podjetji in organizacijami.«

Peter Pavšič je umrl v Ljubljani, 13. oktobra 1998. Ni pokopan, ne moremo obiskati njegovega groba, saj je svoje telo daroval v raziskovalne namene, verjetno Inštitutu za anatomijo pri Medicinski fakulteti Univerze v Ljubljani, kar je razbrati iz poslovnih vrstic v Ribiču (5-6/1999). Ta skromen prispevek posvečamo spominu na njegovo bogato življenje in delo.

Jure Ušeničnik

Viri:

- pričevanja sodobnikov Petra Pavšiča (telefonsko),
- Glasilo Ribič (letniki 1949 do 2000),
- Fotodokumentacija Dela,
- Štukelj, L. (1989). Mojih sedem svetovnih tekmovanj. Novo mesto: Dolenjska založba,
- Arhiv RD Barje.

Bibliografija Petra Pavšiča - Zmaja je zelo obsežna. Ker je nismo mogli dodati temu prispevku, saj bi zavzelo preveč strani, smo delni seznam njegovih del objavili na spletni strani, ki jo lahko obiščete tako, da skenirate QR kodo ali vtipkate:
<http://www.rdbarje.si/delna-bibliografija-petra-pavsica-zmaja/>

V ISKANJU DIVJIH LEPOTIC Z RDEČIMI PIKAMI

Marca se dokončno poslovi zima in je pomlad že v polnem teku. Je tudi mesec, ko lahko zopet lovimo postrvi. Pri tem lahko uberemo različne pristope. Dve tehniki pa sta v Sloveniji zelo razširjeni. Ena je tehnika muharjenja, ki velja za pravo umetnost na vodi. Z njo želimo posnemati muhe, ličinke, vodni živež in pritegniti pozornost rib. Tehnika vijačenja, ki pa je v porastu, sicer bolj znana tudi kot ultra lahko vijačenje. Ribolov, kjer posnemamo tako ličinke kot tudi ribice. Uporablja različne vabe: od blestivk, umetnih črvov, silikonskih ribic, ličink. Športni ribiči pri obeh tehnikah uporabljamo enojčke in seveda trnek brez zalusti ter vsako ribo izpustimo nazaj v njeno domovanje.

V Sloveniji imamo zares veliko srečo, saj imamo kar nekaj vrst postrvi. Ribolov le-teh pritegnejo ribiče od blizu in daleč. Meni najljubša je potočna postrv, ki s svojimi rdečimi pikami in zares čarobno barvo trupa izžareva pravo lepoto. Lepe potočne postrvi pa se med seboj razlikujejo po odtenkih barv. Seveda je vse odvisno od vodotoka, v katerem se nahajajo, a vendar nobena med njimi ni zares enaka.

Sam poprimem tako za muharsko palico kot tudi za palico za vijačenje, ki – lahko rečem – mi je bližja. S tehniko vijačenja poskušam pritegniti divje lepote. Tehniko vijačenja lahko izvajamo le na revirjih, kjer je to dovoljeno. Tukaj ne vidim nobene težave, saj če loviš preudarno, gre vsaka riba nepoškodovana nazaj v vodo, ne glede na to, katero tehniko uporabljamo. Pri ribolovu uporabljam predvsem različne male upiravke, blestivke, silikonske ribice, umetne črve, ličinke. Pomembno je, da vaba ni večja kot 5 centimetrov, pri tem pa mora biti trnek enojni. Palica je akcije do 10 gramov. Kolesce velikosti 1000 do 2000, na njej navita vrstica

Rdeče pike kar zažarijo.

Črv, ki je definitivno moj favorit.

Umetna jajčeca so ena od fantastičnih izbir.

Malo večja vaba ne dela težav lačnim postrvim.

0,06 mm. Spredaj kot vedno namestim laks fluorokarbon, ki služi temu, da je v vodi neviden. To nam je v prid, saj divje postrvi niso tako naivne kot na primer vložena riba. Te so velikokrat naivne in napadejo prav vse, kar se jim zasveti ali priplava mimo njih. Tu je zgodba drugačna. Riba je zelo previdna, zato hitro loči med pravo in umetno stvarjo. Zato lepe divje postrvi lažje lovimo v malo povišanem vodostaju, saj takrat težje ločijo umetne vabe od živih žuželk. Lahka oprema za vijačenje pa nudi lepe borbe tudi z zares malimi ribami.

Prve pomladne dni je treba iti za vodo. Februar je mimo in konec je čakanja. Zelo rad se podam na male vodotoke, potoke, kjer bivajo divje lepote z rdečimi pikami. Velikokrat te vode nočem niti imenovati, saj menim, da ima vsak ribič nekaj skrivnih koticov, za katere v pečica izbranih ljudi. Po njihovih izkušnjah

Umetne silikonke

so tam skrite najlepše in prave potočne postrvi, ki še niso videle človeške roke, in ko ujameš tako ribo, je trud poplačan. Velikokrat to niso kapitalne ribe. A barva je nekaj, česar se z besedami ne da opisati. Tudi ribiške družine pridno in zanesljivo čuvajo take vode in zdi se mi pravilno, da to njihovo odločitev tudi spoštujem in ne imenujem točnega prostora in pa reke, potoka. Zelo rad se podam na kraške reke, reke planinskega polja, tudi v notranjskih vodotokih je ogromno rek, potokov, ki skrivajo prave lepote. Lahko povem, da je za mano ogromno prehojenih kilometrov ob vodah, a divjina ima svojo moč in skrivnosti. Ko sam odkriješ te lepote, ima poseben čar. In res je popolnoma posebno doživetje, če ti pred tem nihče ni povedal, na kaj in kako tam najboljše ribe prijemajo. To spoznaš sam in toliko bolj ceniš. Spoštuj vsa ribiška pravila in se podaš v neznanu. Slovenija ima ogromno lepot in prav je, da jih odkrivamo. Res smo lahko ponosni, kako naša država skriva toliko lepih koticov. Vržemo umetno vabo in ne vemo, kaj lahko pričakujemo. Lahko bo tu prava divja lepota, morda bo tu soška postrv, šarenka, jezerska postrv, zlatovščica, potočna postrv – nikoli se ne ve. Treba je poskusiti in odkrivati.

Tam, kjer je dovoljeno vijačenje, vedno za vabo uporabim umetne črve in različne umetne ličinke, ki se izkažejo kot odlična izbira. Imajo tudi močan vonj in s tem pritegnejo lepo število rib. Vedno, ko obiščem nove vode, se poskušam usmerjati po nekakšnih pravilih. Odvisno, koliko je voda velika, a vedno iščem različne ovire, previse, korenine, skale, veje, brzice, ki bi lahko bile dom postrvi. V globokih delih vedno pustim, da vaba potone na dno, s tem res lahko prečesem reko ali potok po dolgem in po čez. Vmes med navijanjem poskrbim, da se vaba malo ustavi in ponovno premaknem. V večini primerov je to dobitna kombinacija. Hitro navijanje mi nikoli ni prineslo dobrega rezultata.

Zaupam vam lahko posebno zgodbo, ki se mi je pripetila na potoku na obrobju Notranjske. Potok velja za manj obiskanega in kot zelo zahteven revir. A to v meni prebudi dejstvo, da so tam zagotovo lepe divje postrvi. Odpravim se v nedostopen teren s ciljem, da bom morda tam našel ribo, ki si jo želim. Lepe potočne postrvi v veliki meri dobim zgodaj zjutraj ali v zadnjih urah popoldanskega ribolova. Kar nekaj hoje je že bilo za mano, kar v ribiški opremi še zdaleč ni enostavno. Voda je bila izjemno čista in ribe zelo previdne. V daljavi za skalo zraven brzice vidim veliko črno liso, ki se vsake toliko časa premakne. Namestim umetnega črva na 2-gramsko jig glavo. Umetni črvi so namočeni v tekočino, ki zares nima prijetnega vonja, a ribe jih obožujejo. Počasi se bližam točki, s katere bom lahko vrgel in dosegel ribe. Zares težko je ostati neopazen v čistem in zelo zaraščenem potoku. A v mislih imam samo eno: uspelo mi bo dobiti to ribo! Ko se približam in poskušam vreči, mi spodrsne in le težka se ujame, da ne padem v vodo. Riba me opazi in se takoj skriva. Ne ostane mi drugega, kot da vseeno poskušam in pozabim na to, da sem

Umetne ikre

Vztrajnost je bila poplačana s prelepo potočno postrvjo, ujeto na umetnega črva.

ves popraskan od trnja in da sem dobil kar nekaj modric od zdrsa na skalah. Vem, da mora biti tam nekje. Vztrajam. Vržem za skalo in pustim, da tok brzice počasi ponese mimo nje. Naredim lok z vrvico in laksom in čakam, da bi prišla. Uspe mi ujeti nekaj malih potočnih postrvi, a ni to ta riba, ki jo čakam. In po dobrih 40 minutah poizkušanja le pride in se znova pokaže črna senca. To je to, sem si mislil. Ponovno vržem in upam, da bosta ukrivljena vrvica in brzica na moji strani. Pridržim palico, da gre čim bolj naravno in sledi črn obrat in občutim težo na koncu palice. Imam jo! Na koncu palice je bila riba, ki je bila vredna vsake kaplje znoja in praske, ki so mi jih namenili trnji, ki so zelo gosto zaraščeni ob potoku. Riba se ni predala in ni popuščala. Skoki iz vode so si sledili eden za drugim. Lahko sem si samo želel, da ne bo utrgala tankega laksa. Po nekajminutni borbi pa mi le uspe zajeti lepo divjo potočno postrv. Rdeče debele pike in sama sreča. Po nekaj fotografijah za spomin jo na hitro izmerim in vrnem v njeno kraljestvo. Imela je dobrih 40 cm, kar je za tisti potok res lepa velikost. Zdaj boste rekli ni kapitalna. A povem vam, da je v malem zaraščenem potočku sredi ničesar vsaka riba nad 20 cm prava kapitalka. Zgodba pove, da nikoli ne smeš obupati in če si nekaj zelo želiš ne glede na situacijo in položaj, v katerem si se znašel, bo riba slej ko prej prišla nazaj. Meni je to uspelo v dobrih 40 minutah, včasih traja še dlje, se zgodi tudi, da čez nekaj dni, a na koncu je in bo trud vedno poplačan. Samo vztrajati je treba ter zaupati svojim vabam in pristopom.

Z velikim navdušenjem spremljam, raziskujem različne vode in že z nestrpnostjo si ogledujem nove izzive ter upam, da divje potočke s krasnimi rdečimi pikami ostanejo v divjinah in vode ostanejo v objemu narave. Upam, da človek ne bo posegel z raznimi gradnjami in urejanji vodotokov. Pustimo naravi, da ostane divja in nas še naprej preseneča z menimi tako ljubimi rdečimi pikami. Lahko vam samo rečem – pojdite raziskovat divjino, ki skriva marsikaj lepega, morda presenetiti in tudi vas zapelje v svoj čisto drugi svet. Svet miru in neverjetne energije, predvsem pa nedotaknjenih rib.

Besedilo in fotografije: Toni Janežič

LOV SIP

Sipe (*Sepiidae*) so zanimive morske živali, ki spadajo v razred glavonožcev. Znane so po svoji sposobnosti spreminjanja barve in teksture kože, kar uporabljajo za zakrivanje in komunikacijo. Sipe so priljubljene zaradi svojega okusa in izziva, ki ga predstavlja lov nanje. Poskusil bom razložiti vse, kar morate vedeti o lovu sip, vključno s tehnikami, vabami, vplivom luninih men in plimovanja ter optimalnimi časi za lov.

Na kratko o sipah

Sipe so glavonožci, ki živijo v morskih vodah. Značilni so po svoji ovalni telesni obliki in notranji "kosti", znani kot »sepion« - sipina kost, ki jo pogosto najdemo na plažah. Za red sip so značilne velike oči ter deset lovk, med katerimi sta dve namenjenimi lovu plena. Sta daljši in pokriti s priseski. Sipe lahko zrastejo od 30–40 cm v dolžino, čeprav so nekatere vrste manjše. So plenilci, ki se hranijo z majhnimi ribami, raki in drugimi morskimi organizmi. Z dvema daljšima lovkama hrano nesejo do ust, kjer jo z močnimi kljunastimi čeljustmi prežvečijo.

Tehnike lova sip

Lov sip zahteva specifične tehnike in opremo. Tukaj je nekaj najboljših pristopov:

Uporaba vab: najbolj učinkovite vabe za lov sip so umetne vabe, ki posnemajo majhne ribe ali rake. Posebno priljubljene so svetleče in bleščeče vabe, ki privlačijo pozornost sip. Naravne vabe, kot so majhne ribe ali kozice, so prav tako učinkovite.

Tehnika vodenja vabe: vlečenje vabe počasi in enakomerno po morskem dnu je učinkovita tehnika za lov sip. Sipe so plenilci, ki se radi prikradejo do svojega plena, zato je pomembno, da vabo premikate naravno in počasi.

Zanimivost: sipe zaznavajo toplotno razliko, zato lahko zadrževanje vab ob hladnem vremenu v toplem žepu, preden jih vržete v vodo, poveča privlačnost in uspeh v ribolovu.

Kaj pa vonj: tudi vonj vabe, tudi umetne, če jo pred lovom pripravimo z vonjem, bo dal kako sipo več.

Kaj pa vpliv luninih men in plimovanja?

Lunine mene in plimovanje imata pomemben vpliv na vedenje sip. Sipe so aktivnejše med polno luno in visokim plimovanjem, ko so morski tokovi močnejši. To je čas, ko se sipe premikajo v plitve vode v iskanju hrane. Ribolov

Ujeta sipa pri luki

med temi obdobji lahko močno poveča vaše možnosti za uspeh.

Primeren čas za lov

Čas ribolova je ključen za uspešen lov sip.

Zjutraj: zgodnje jutranje ure so pogosto najboljše za lov sip. Sipe so aktivne v zgodnjih urah, ko iščejo hrano po nočnem počitku.

Poldne: med poldnevom so sipe pogosto manj aktivne in se umaknejo v globlje vode. Ribolov v tem času je lahko manj uspešen.

Zvečer: večerne ure so prav tako ugodne za lov sip. Sipe postajajo aktivnejše, ko se dan prevesi v noč in se temperature zmanjšajo.

Ponoči: ribolov ponoči lahko prinaša dobre rezultate, še posebej med polno luno. Sipe so nočne živali in so pogosto bolj aktivne v tem času.

Plimovanje in njegov vpliv

Plimovanje ima pomemben vpliv na ribolov sip. Med plimovanjem, dvigovanjem ali spuščanjem gladine morja se morski tokovi povečajo, kar prinaša več hrane in aktivnost rib se poveča. Ribolov med plimovanjem, še posebej med visokim plimovanjem, lahko močno poveča vaše možnosti za uspeh.

Povzetek

Lov na sipe v marcu je priljubljena aktivnost, saj se te inteligentne in okusne glavonožce v tem obdobju pogosto približajo obali. Najdemo jih v plitvih zalivih in priobalnih območjih, kjer se zadržujejo zaradi razmnoževanja. Najboljši čas za lov je ob zmernem vremenu in rahlem morju, še posebej v zgodnjih jutranjih ali poznih popoldanskih urah. Ključno je opazovanje gibanja plimovanja, saj so sipe aktivnejše ob naraščajoči plimi.

Uporabljamo posebne vabe, imenovane »egi«, ki posnemajo gibanje kozic ali majhnih rib. Barva vabe je

Sipa

Vabe Egi - tako za sipe kot za lignje

Vabe Teiyu so se izkazale za najboljše v lovu sip.

pomembna; v sončnih dneh so učinkovite svetle barve, kot sta roza ali bela, medtem ko v oblačnih dneh delujejo temnejše barve, na primer rjava ali vijolična. Priporočljivo je uporabljati palico dolžine 2,5–3 metrov s fino akcijo, ki omogoča natančno metanje in vodenje vabe. Najlonska ali pletena vrstica naj bo tanka, slednja običajno debeline 0,08–0,12 mm, saj zagotavlja boljši stik z vabo in daljše mete. Na konec vrvice pritrdimo fluorokarbonski predvez dolžine 1–1,5 metra, saj je ta neviden v vodi.

Lov začnemo z metom vabe daleč od obale, nato pa sledi počasno, a enakomerno dvigovanje in spuščanje. Sipe se pogosto odzovejo na nenadne premike vabe, zato jo občasno sunkovito premaknemo. Ko sipa zagradi, čutimo značilno pulziranje, zato moramo biti potrpežljivi in ne smemo prehitro zategniti. Ključnega pomena je uporaba podmetalk, da sipo varno dvignemo iz vode. Ob dvigovanju pazimo tudi na črnilo, ki ga rade izpustijo, ko se čutijo ogrožene in ga je zelo težko odstraniti.

Pomembno je paziti, kje bomo izbrali lokacijo našega ribolova. Primerna so mesta v bližini skal, pomolov ali travnatih morskimi površin. Ker je voda marca še hladna, so sipe počasnejše, kar zahteva bolj potrpežljivo in počasno tehniko vodenja naših vab. Ko ulovimo eno sipo, je priporočljivo nadaljevati lov na istem mestu, saj so sipe

Lep jutranji uspeh v Savudriji

pogosto v skupinah. V mraku je smiselno uporabljati vabe s svetlečimi ali fosforescentnimi lastnostmi, saj so bolj vidne v vodi.

Lov na sipe bo trajnosten le, če upoštevamo omejitve ulova in spoštujemo lokalne predpise. Priporočljivo je, da sipe po ulovu čim prej uspravimo in shranimo na hladnem za optimalno kakovost mesa. Te izjemno zanimive glavonožce lovimo ne le zaradi njihovega mesa, ampak tudi zaradi izziva, ki združuje potrpežljivost in veselje ob ulovu.

Zaključek

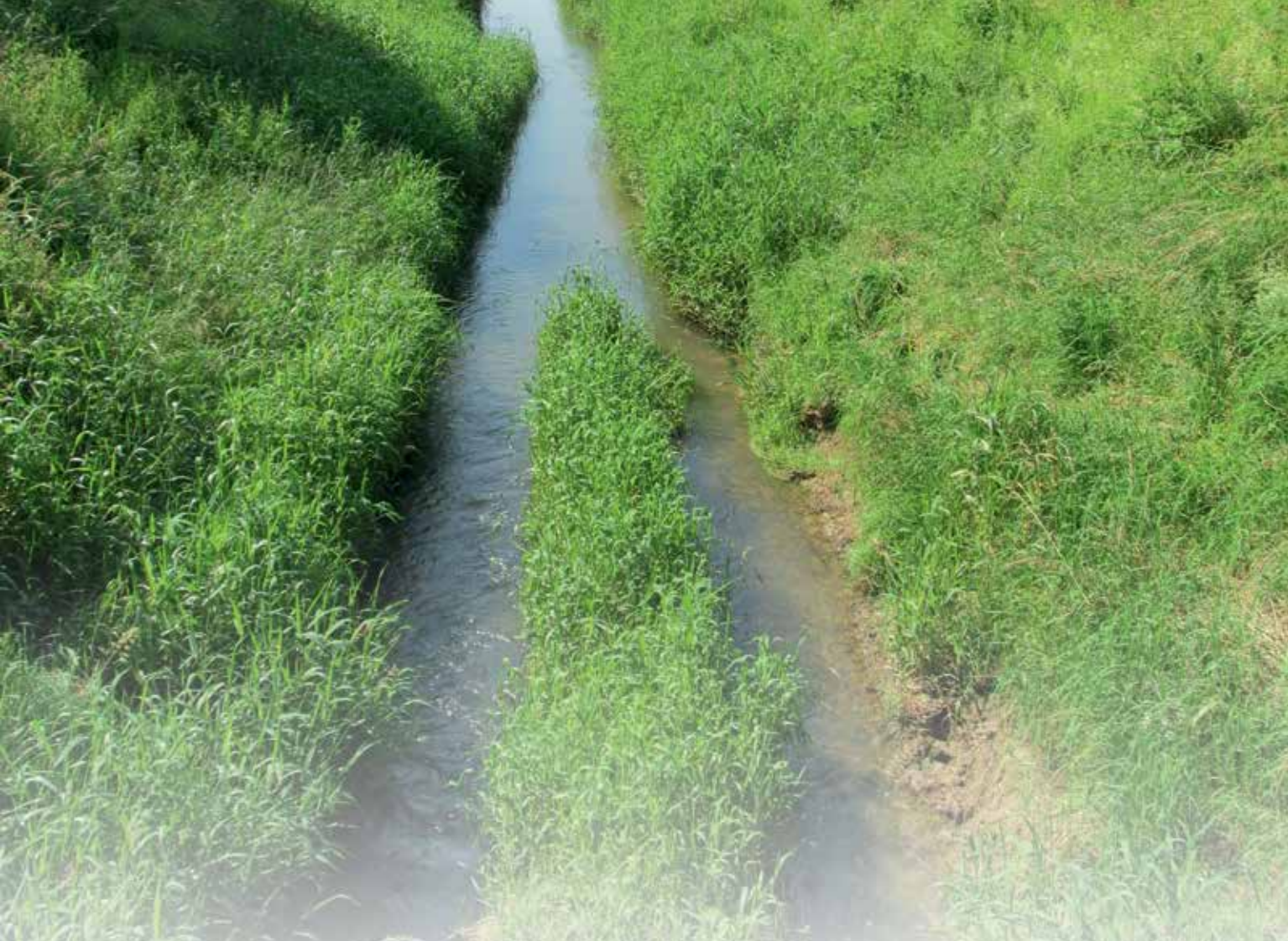
Lov sip je izziv, ki zahteva poznavanje njihovega vedenja, uporabo ustreznih tehnik, vab in opremo ter upoštevanje naravnih dejavnikov, kot so lunine mene in plimovanje. Z upoštevanjem teh nekaj nasvetov lahko izboljšate svoje ribolovne izkušnje in povečate možnosti za uspešen lov. Ne pozabite, da je ribolov tudi uživanje v naravi ter spoštovanje morskega okolja in njegovih prebivalcev.

*Besedilo in fotografije:
Vladimir Mikec*

**TRGOVINA
Z RIBIŠKO OPREMO**

Sport
DANILO

Danilo Bižal s.p., Smedniška 32, 4000 KRANJ
Tel., fax.: 04/232-50-50, 041 643-194
E-mail: sport.danilo@siol.net Spletna stran: <http://www.sport-danilo.si>

Drvanja v Sp. Verjanah poleti, ne več reka, pač pa potoček brez rib.

KAKO STA TIRZEK IN JAPEK V ZETEČEVI ZAJZI RIBE LOVILA ...

I.

Tirzek, ki so ga gospod župnik pri sv. krstu vpisali za Matijo, a se ga to ime ni nikoli prijelo, je bil preprost kmečki fant, kratke pameti, kuštravih las, dolgega jezika in žalostnih oči. Na svet je privekal kot deseti sin na srednje veliki kmetiji, kjer so ga starejši bratje, vsi bistre glave in premeteni da je kaj, imenovali za »deseto prase«. Ne za desetega brata, ki bi moral po svetu hoditi in na hrbtu vrata nositi, pač pa za »deseto prase«, ki bo tako ali tako kmalu *poginilo*. Tirzoku so prerokovali kratko življenje in se na vsakem koraku norčevali iz njega. Očetu ni bil pri srcu, žalostilo ga je, da je za konec ustvarjanja družine po devetih pametnih sinovih dobil desetega s kratko pametjo. Mati Genovefa, po domače Fefa, izredno bogaboječa ženska, ki je vsako leto romala na Ptujsko goro in na malečniško Gorco, ga je vzela v bran. Ob zimskih večerih ga je pri krušni peči učila moliti rožni venec. Tako je nesrečni Tirzek odraščal tam blizu Zetečevega mлина na Ročici. V šolo ni maral hoditi, saj mu ni

bilo nič zanimivega. Vseeno je oddelal šest razredov, in to je bilo tudi vse. Veliko raje kot v šolo in k verouku je hodil k Zetečevemu mlinu in posedal na vrhu »zajze«, za katero se je nabirala voda iz Ročice in poganjala veliko mlinsko kolo. Tirzeka ni zanimalo ne kolo in še manj mlin. V »zajzi« je ure in ure opazoval sicer redke ribe, ki jih je Ročica prinašala s tokom od stare usnjarne. Včasih več, spet drugič malo. Sploh v poletnem sušnem času, ko je bil vodostaj zelo nizek, je bilo v zajzi bore malo rib. Tiste večje si je mlinar Gustek sproti naložil za večerjo. Zase in za mačke, ki so mu v mlinu pomagale miši preganjati.

II.

K »zajzi« je rad prihajal tudi Japek, ki so ga gospod župnik pri krstu vpisali za Jakoba. Šibak fant iz revne družine, večkrat tepen kot sit. Kot otrok je moral pasti krave pri velikem kmetu Zeleniku, kjer mu je gospodinja Mima vedno odrezala velik kos kruha. Bila je mila ženska, ki je poznala

bedo Japekove družine. Včasih je dobil še pogačo in jeseni jabolko. Japek je bil bistrega uma, v šoli mu je šlo gladko in uspešno je končal vseh osem razredov. Za naprej pa ni bilo denarja. Silno rad je prebiral knjige in jih nosil s seboj na pašo. Vse, kar je našel na Zelenikovem podstrešju, je prebral. Nekje je staknil drobno knjižico, v kateri so bile opisane reke v Slovenskih goricah. To ga je zelo pritegnilo, saj je hodil ob Ročici peš v šolo. Zetečevega mlina se je najraje izognil, saj ga je mlinar Gustek, tako kot Tirzeka, venomer priganjal k delu in je moral na vozove nositi vreče s krušno in belo moko. To je bilo težko delo. Japek se dela ni branil, saj je pridno delal doma z materjo in sestro na zemlji, ki je slabo rodila in pasel krave pri Zeleniku. Na paši mu je bilo najlepše in tam je počasi spoznaval tudi Ročico. Skoraj na pamet je vedel, da je Ročica majhna reka, pravzaprav potok ali jarek, kot so mu včasih govorili starejši ljudje v Sp. Verjanah. Izvira v gozdu v dnu plitve doline pod Sv. Ano v Slovenskih goricah in teče večinoma proti jugu. Na svoji poti je v preteklosti dobivala z obeh strani le kratke pritoke in imela malo vode. Zato sta si mlinarja Zetec in Ketiš naredila velike zajze in v njih zbirala vodo, ki je poganjala mlinska kolesa. V zajzah pa sta imela tudi vedno dovolj rib, saj jih je voda pobirala in pobirala ter nosila v obe zajzi. Zelenikova Mima, ki je včasih delala kot sobarica v Gradcu pri gospodu sodniku in je govorila tudi nemško, je Japeku povedala, da so potoku pred davnimi desetletji dali slovensko ime Ročica, pisali pa so ga nemško kot Ruczicka. Mima je bila od hudiča, dobro je gospodinjala, imela je red pri hiši, redila je debele prašiče in imela skrbno negovani vrt. Najlepšega v vasi. Pa še otročad jo je imela rada, saj je ob peki kruha vsakemu odrezala pošteni kos. Japeku vedno največjega.

III.

Naneslo je, da sta se neko lepo nedeljsko dopoldne, namesto da bi šla k službi božji in na procesijo okoli cerkve, Tirzek in Japek skupaj znašla na Zetečevi zajzi. Poznala sta se in si nista nikoli skočila v lase. Japek je Tirzeka vedno branil pred pretepači in nagajivci, zato se je nesrečni deseti brat nanj močno navezal. »Japek, kaj če bi midva danes namesto molitve na procesiji malo ribarila,« je rahlo boječe vprašal Tirzek. »Zakaj pa ne. A si upaš?« mu je odvrnil Japek. »Upam, koga pa naj se bojim, mlinar je pri maši in nihče nama nič ne more. Kdo bo prvi skočil v vodo, jaz ali ti?« – »Veš kaj Tirzek, skoči ti prvi, samo sleci hlače in srajco, da boš suh prišel od maše domov.« – »O ti Sultan, najj naj skačem po vodi, kaj če mi riba luleka poje, se malo bojim, veš, pa še za jajca me lahko katera zagradi. Tega me je strah, a obljubi mi, da me boš potegnil iz zajze, ko se bom začel dreti in vpiti na pomoč. Obljubiš? Če držiš besedo, se slečem in skočim v zajzo ter ti na suho namečem veliko rib.« Rečeno storjeno. Tirzek sleče hlače, odvrže hudo načete gate in – hop v zajzo. Čofota in čofota, išče ribe in jih ne najde. Potaplja se, prihaja po zrak in še vedno ne ujame nobene ribe. Japek se čudi, opazuje Tirzeka in na vsem lepem telebne v vodo. Praznje oblečen in obut. Ko je neobgljeno čofotal po vodi in krilil z rokami, je slišal le hripavi Tirzekov glas: »Jezus Kristus in Mati božja, kako kosmato ribo sem ujel. Japek, pridi na pomoč,« je vpil in z očmi nad vodo pogledoval po Japeku. »Kje pa si, mati Marija, saj te ne vidim,« je zaskrbljeno jecljal in iskal prijatelja. Še vedno je globoko v vodi držal v rokah »kosmato« veliko ribo in čakal, da jo lahko vrže na suho do Japeka. Ta revež pa je bil že skoraj na dnu zajze, zmanjkovalo mu je sape, čofotal je po vodi, klical je na pomoč vse apostole in svetnike, da bi mu pomagali zlesti iz vode. Zaobljubil se je, da bo vsako nedeljo šel k službi božji in k procesiji, v Zetečevi zajzi pa ne bo nikoli več lovil in kradel rib. Naj mu Bog grehe odpusti. Najbrž je zaobljuba pripomogla, da je z Božjo pomočjo le prilezel nad

vodno gladino in odprtih ust na veliko lovil sveži zrak. Moker kot miš je v skoraj povsem uničeni praznji nedeljski obleki sedel na robu zajze in prestrašeno čakal, kdaj mu bo Tirzek vrgel na suho »kosmato« ribo. Sekunde čakanja so se mu zdele dolge minute, »kosmate« ribe ni in ni bilo na suhem, njega pa je med nogami začelo nekaj žgečkati in pikati, da je joj. Postajalo je čedalje hujše, pikalo je in pikalo, vse tja gor po zadnji plati. Naenkrat se mu je po nogah zvilo nekaj lepljivega, kot da bi mu po stegnih lezel zdrizasti polž. »Naj me zadene strela, konec je z menoj, Tirzek, pusti prekleto kosmato ribo in mi pomagaj sleči mokre hlače, nekaj imam v njih in v gatah me tudi pika. Auha zelena, pika in pika, zvija se in zvija, pridi na pomoč,« je na ves glas kričal in milo prosil Japek ter iz betonske obrobe zajze skočil na suho. V tem trenutku pa mu prileti pred noge Tirzekova »kosmata« riba. Ritnim bolečinam navkljub ga je prijel glasen krohot in zadrhl se je proti Tirzeku, ki se je nerodno kobacal iz vode: »Ti pa si ribič, ti, deseti brat, veš, kaj si ulovil, poginjeno Dajčmanovo mačko, ki je hodila k Zetecu miši lovit in se je nesrečno utopila v zajzi. Kako za Boga milega nisi ločil prave ribe od poginjene kosmate mačke. Res si trotil in zabito tele, s teboj ne bom nikoli več rib lovil.« Tirzek je neobgljeno pogledoval proti poginuli mački in se praskal za ušesi, Japek pa je spet začutil pikanje med nogami in čudno lezenje po nogah. »Bo kaj bo, cape dol in krucifiks, da vidim, kaj se to dogaja.« V trenutku je potegnil mokre hlače iz sebe in iz njih stresel precej dolgo belouško. Zalučal jo je proti Tirzeku in hipoma sselkel še gate. Iz njih pa je zlezal na suho majhen ostriz. To je bila Tirzekova in Japekova ribja bera tistega nedeljskega dopoldneva. Stari Kričman iz Verjan mi je povedal to zgodbo in jo začinil z besedami, da »ju je sam Bog kaznoval, ker sta namesto službe božje čofotala v Zetečevi zajzi in mu kradla ribe. Bog že ve, kaj dela,« je še dodal možicelj in me opomnil, da je od te ribičije minilo že veliko let. »Kričman, vi ste poznali Tirzeka in Japeka, kaj se je zgodilo s fantoma,« sem ga vprašal, ko si je s tobakom polnil fajfo, ki je bila njegova večna spremljevalka. »Veš kaj, Tirzeka je napadla božjast, taval je naokoli, metalo ga je po dvorišču, nihče se ni več zmenil zanj. Nekega večera je revež skočil v Zetečevo zajzo, da bi si naložil nekaj rib za večerjo, mi je vedela povedati Zetečka, ki je z njim zadnja govorila. Revež se je v zajzi utopil. Naslednje jutro je plaval po vrhu vode in v levi roki držal lepega klenu. Stari Zetec se je temu čudil in je hitro poklical žandarje, da so opravili z nesrečnim fantom. Življenje je končal z ribo v roki, to ti je usoda,« je momljal Kričman. »To je vse, kar ti lahko povem o Tirzeku, Bog mu daj večni mir in pokoj. Pubec je bil res malo nor, kaj mu je trebalo lesti v zajzo, k meni ribe priplavajo na dvorišče. Ko Drvanja poplavi, jih imamo v naši vasi vsi v izobilju, klene in ščuke so najboljše za jesti. Treba se je znajti in ko ni poplav, grem za Koroščov mlin in si ponoči na skrivaj nalovim rib za ves teden,« je kar naprej po domače žlabudral stari Kričman. »Kaj pa Japek, ste slišali kaj o njem?« sem prekinil njegovo žlobudranje. »Ta je bil pa pameten, zrastle je, šel v uk in postal dober kovač. Pa ne samo to, postal je pravi ribič, spoštuje postavo in lovi tako, kot je danes zapovedano. Tam nekje pri Blagušu živi in v tisti veliki mlaki ima kaj za loviti. Pravijo, da o nezgodi z belouško in ostrizem zelo nerad govori. Pa kaj bi ti govoril, ko smo bili mladi, smo radi marsikaj ušpičili. Se spomniš, kolikokrat sem ribiškega čuvaja Kukovca nategnil, ha, ha ...vedel sem, kje je ranljiv. Pa napiši to, da bodo ljudje spoznali, kako smo včasih pošteno ribe ločili,« mi je nekoliko ukazujoče in z rahlim nasmeškom na od dela zdelanem obrazu dejal stari Kričman.

IV.

Naj mu bo želja izpolnjena in zgodba napisana. V ribiški torbi se jih skriva še nekaj, za kdaj drugič.

Besedilo in fotografija: Marjan Toš

GRENLANDIJA – SKRITI DRAGULJ ZA MUHARJENJE

Grenlandija je skriti dragulj, ki ponuja neprimerljivo izkušnjo muharjenja. Kristalno čiste vode so dom redke arktične zlatovčice, ribe, znane po svojih živahnih barvah in borbenem duhu.

Odločitev

Moji odločitvi, da se lotim organizacije muharskega potovanja na Grenlandijo, je botrovalo dejstvo, da sem v potovanju združil svojo strast do muharjenja in avanturo. In odločitev je bila toliko lažja, ker sem videl Grenlandijo kot destinacijo, kjer si bom lahko malce odpočil in izognil pretirani avgustovski vročini in seveda gneči na slovenskih rekah.

Pritiski na naše najbolj obljudene destinacije za ribolov, kot so Soča in druge atraktivne lokacije v Sloveniji, z drugimi poletnimi turisti postanejo v poletnih mesecih tako rekoč preobremenjene.

Grenlandija

Grenlandija je največji otok na svetu, ki se nahaja med Arktičnim oceanom in severnim Atlantskim oceanom. Večino otoka prekriva ledeni pokrov, vendar so obalna območja, zlasti na zahodu in jugu, brez ledu in ponujajo osupljivo naravno lepoto.

Grenlandija je skriti dragulj, ki ponuja neprimerljivo izkušnjo muharjenja. Znana po svoji osupljivi naravi, vključno s fjordi, ledeniki in divjimi živalmi. Ribolov v takšnem okolju je nepozabna izkušnja, ki združuje ribolov z raziskovanjem naravnih lepot.

Grenlandija je še vedno relativno manj raziskana in obiskana destinacija za muharjenje, kar pomeni, da lahko uživate v miru in tišini ter se izognete gneči, ki jo lahko najdete na bolj priljubljenih ribolovnih destinacijah. Kombinacija divje narave, redkih rib in mirnega okolja naredi Grenlandijo idealno destinacijo za tiste, ki iščejo nekaj posebnega.

Arktična zlatovčica

Arktična zlatovčica (lat. *Salvelinus alpinus*) je čudovita riba, znana po svojih živahnih barvah, ki segajo od srebrne do oranžne. Mlade zlatovčice imajo običajno srebrnkasto sivo barvo, medtem ko odrasle ribe pogosto razvijejo živo oranžno ali rdečkasto barvo na spodnjem delu telesa, zlasti med paritvenim obdobjem.

Srebrna zlatovčica

Zato je bila odločitev, da se odpravim na Grenlandijo v mesecu avgustu popolna. Pravi čas je tudi zato, ker arktična zlatovčica začne svojo paritveno migracijo iz morja v reke. Zato so kristalno ledeno mrzle reke polne srebrnih zlatovčic, ki si bodo kmalu poiskale partnerja in nadaljevale cikel razmnoževanja.

Pot na Grenlandijo

Naša avantura se je začela v Kopenhagnu, glavnem mestu Danske, od koder smo poleteli proti mestu Kangerlussuaq, Grenlandija.

Letališče Kangerlussuaq je bilo zgrajeno med ameriško okupacijo leta 1941 in je bilo znano kot Bluie West-8, kasneje pa kot Sondrestrom Air Base in je eno izmed treh civilnih letališč na Grenlandiji, ki so dovolj velika za sprejem velikih letal. Nahaja se na koncu 190 km dolgega fjorda Kangerlussuaq in je pomembno za turizem in lokalno gospodarstvo.

Vožnja s čolnom po fjordih Grenlandije je nepozabna izkušnja.

Pred ribolovom smo si najprej postregli z zajtrkom.

Pogled na reko, v ozadju in megli se skriva ledenik.

Po pristanku smo se nadejali hitrega nadaljevanja poti proti zahodni obali Grenlandije, obmorskemu mestu Sisimut. Vendar nam jo je zagodla nenadejana nezgoda – dve izmed potovalk članov ekipe sta ostali na letališču v Kopenhagnu.

Res je, da smo mislili, da je ena izmed izgubljenih potovalk na tovornem vlakcu na ploščadi letališča, vendar se je to prepričanje izkazalo za napačno. Dva člana ekipe sta ostala brez potovalk in tako brez nujnih potrebščin za preživetje na prostem. Kljub temu nas izguba potovalk ni pretirano zmotila, saj smo se dogovorili, da potujemo kot skupina in da stvari delimo ter uredimo tako, da bomo vsi zadovoljni. Pomirila nas je tudi zelo ustrezljiva in prijazna letališka delavka letalske družbe, ki je takoj stopila v stik s svojimi sodelavci na letališču Kopenhagen. Sporočili so ji, da sta obe potovalki ostali na Danskem in da nam jih s prvim letalom dostavijo do hotela v mestu Sisimiut.

Po hitri intervenciji in recimo rešeni situaciji smo se vkrkali na notranji let proti mestu Sisimiut, kjer bomo prenočili in se po našem načrtu naslednji dan odpravili z ladjo proti končni

destinaciji za muharjenje. Po pristanku smo se vsi zbrali v manjšem prostoru, kjer smo počakali na našo preostalo prtljago in doživeli drugi hladen tuš v istem dnevu. Poleg že znanega dejstva, da sta dve torbi s prtljago ostali na Danskem, je na tekočem traku za prtljago manjkala še tretja torba. Saj to ne more biti res, sem si mislil, ko sem čakal na preostanek skupine na dvorišču pred letališko zgradbo, kjer se je zataknilo s prevzemom torb in opreme.

Sisimut

Sisimiut je drugo največje mesto na Grenlandiji in največje mesto v arktičnem delu Severne Amerike. Nahaja se na zahodni obali Grenlandije, približno 320 km severno od glavnega mesta Nuuk. Sisimiut je znano po svoji bogati zgodovini, saj je bilo naseljeno že pred 4500 leti s strani ljudstev Saqqaq, Dorset in Thule.

Sisimiut je tudi izhodišče za znamenito in znano 160 km dolgo pohodniško pot, imenovano Arktični krog, ki vodi do kraja Kangerlussuaq. Mesto tako ponuja tudi druge številne možnosti za raziskovanje narave in uživanje v čudovitih razgledih.

Po prespani noči v tamkajšnjem družinskem hotelu smo premlevali možnosti, kako najbolje rešiti nastalo situacijo z izgubljenimi prtljagami. Zadnja informacija o najdenih potovalkah je bila, da nam jih dostavijo pozno popoldne v hotel. Nismo pa vedeli, koliko potovalk naj bi pripeljali in kdaj, če sploh pridejo do konca dneva. Podatek o izgubljeni prtljagi je bil za nadaljevanje naše poti namreč tudi pomemben. Po prvotnem načrtu smo takoj po zajtrku nameravali z ladjo nadaljevati svojo pot do naše destinacije za muharjenje. Tako smo bili primorani počakati do popoldneva in stiskati pesti za ugodne vremenske razmere na morju ter da nam do popoldneva pripeljejo prtljago, kot so obljubili, in bi tako lahko nadaljevali svojo pot. Seveda pa ni bilo nobenega 100-odstotnega zagotovila, da se bo to res zgodilo. Hkrati se je porajalo vprašanje, ali je smotrno, v kolikor ne dobimo prtljage, nadaljevati potovanje.

Odločitev

Odločili smo se, da počakamo na prtljago in na podlagi tega sprejmemo nadaljnje odločitve glede nadaljevanja poti. Glede na

Čudovite barve arktične zlatovčice

Dvojni ulov

Palice številka #6/7 s potopnimi vrvicami so odlično opravile svojo nalogo.

to, da smo prišli tako daleč, smo vedeli, da možnost, da odpovemo muharjenju, ne pride v poštev. Ker nismo vedeli, kateri kosi prtljage, če sploh, prispejo v hotel, smo sklenili, da za vsak primer poleg hrane kupimo najnujnejše manjkajoče kose opreme za preživetje v divjini, kamor se odpravljamo. V pričakovanju popoldanske dostave prtljage smo vseeno čas izkoristili za kratek sprehod po mestu. Čeravno naše misli niso bile čisto pri stvari, so urice do popoldneva hitro minile in popoldne je pošiljka prtljage prispela. Vendar le dva kosa prtljage. V tistem trenutku nam je bilo jasno, da enega kosa prtljage ne dobimo danes in morali smo sprejeti odločitev o nadaljevanju poti. Odločitev je bila sprejeta enoglasno z obljubo, da vse potrebno delimo v skupini in nadaljujemo s popoldanskim odhodom na končno destinacijo.

Utrujeni od pričakovanja prtljage in vzhičeni, da se naše potovanje le nadaljuje, smo se popoldne vkrcali na manjši čoln. Razmere na morju v popoldanskem času niso bile ravno najboljše, čemur je pritrtil tudi kapitan, vendar druge možnosti nismo imeli. Kljub večjim valovom in posledično previdnejši

vožnji smo zaupali našemu kapitanu, saj pozna morje celo bolje kot mi svoj žep.

Vožnja po fjordih Grenlandije je nepozabna izkušnja. Fjordi so globoki zalivi, ki so jih izdoblili ledeniki, in ponujajo spektakularne razglede na strme pečine, ledenike in kristalno čiste vode.

Po dveh urah vožnje smo prispeli do naše reke za muharjenje. Zaradi popoldanske oseke smo bili primorani na obalo z manjšim čolničem, kar je bilo ob kopici prtljage še dodatni izziv. Tako smo lahko brez naglice, vendar zelo utrujeni, ob 23. uri s soncem na obzorju postavili tabor za naslednje štiri dni in se pripravili na naslednji dan, ko se bo začelo naše muharjenje v kristalno čistih vodah Grenlandije.

Sredi ničesar v divjini Grenlandije

Grenlandija je resnično surova in neizprosna dežela, kjer se narava pokaže v vsej svoji moči. Kljub temu da permafrost, veter, dež in sneg ponoči tudi v mesecu avgustu ustvarijo skoraj zimske razmere, je prva noč minila mirno. Zaradi nizkih temperatur ponoči je obvezno in priporočljivo imeti s seboj kakovostno spalno vrečo in dovolj toplih oblačil.

Prvo jutro sredi ničesar je bilo zame in za celotno skupino popolnoma novo in divje doživetje. Kamp z dvema šotoroma – ki smo ju postavili nad klifom, ki je odpiral razgled na reko, ki se je lesketala v jutranjem svitu – in okoliška divjina, ki nas je obdajala, sta bila naravnost osupljiva. V takšnem okolju se človek resnično počuti majhnega in povezanega z naravo. Pred nami je bil dan, ko bomo končno sestavili svoje muharske palice in raztegnili svoje muharske vrvce.

Po hitrem zajtrku, še vedno malce utrujeni od včerajšnje vožnje s čolnom in večernem postavljanju tabora, smo se hitro odpravili do reke v pričakovanju prvih metov in ulovov. Prvi sprehod v čisti divjini pod ledenikom je bilo izjemno doživetje. Kmalu smo ugotovili, da je hoja po permafrostu zelo utrujajoča, saj se ti vsak korak ugrezne za približno 20 cm, kakor da bi hodil po peni. Vendar nas to ni oviralo, saj je skupina vedela za kakšno vrsto potovanja in stopnjo aktivnosti gre in smo bili vsi telesno dobro pripravljani.

Celodnevno muharjenje je na Grenlandiji mogoče, saj sonce začne zahajati šele okoli 23. ure.

Naša reka, ki smo jo imeli štiri dni muharjenja čisto zase, je bila srednje velikosti, kristalno čista s hitrimi prelivni in širokimi tolmunji, polnih zlatovčic, me je takoj navdušila. Morda je bila sama reka za moj okus malce premajhna, vendar me je pozitivno presenetilo število rib v njej. Sam nisem vajen videti toliko rib v reki, če primerjam razmere s slovenskimi rekami. Preostali člani skupine so bili nad vidnim številom rib v prelivih in tolmunih vidno navdušeni. In ribolov na arktično zlatovčico se je lahko pričel.

Naše muharice – palice številka #6/7 s potopnimi vrvicami, so bile že pripravljene za akcijo in prve ulove zlatovčic. Muharili smo s predvezmi s premerom 28,6 mm in na kolutu z obveznim +100 metrov podaljška (*bekinga*), saj je borbenost ena izmed značilnosti, zaradi katerih je arktična zlatovčica tako priljubljena med ribiči. Za uspešen ribolov smo bili pripravljene tudi z večbarvnimi vzorci manjših potezank, ki so že po barvi obljubljale veliko prijemov.

Celodnevno muharjenje je na Grenlandiji mogoče, saj sonce začne zahajati šele blizu 23.30. To pomeni, da imamo več kot dovolj dnevne svetlobe za raziskovanje reke, metanje muh in uživanje v naravi. Takšna priložnost je redka in jo je vredno izkoristiti, saj nam omogoča neprekinjeno ribolovno izkušnjo, ki je ne moremo doživeti nikjer drugje. Vendar pa je treba upoštevati, da v takšni odročni divjini ni dostopa do mobilnih storitev in interneta. To pomeni, da smo popolnoma odklopljeni od sodobne tehnologije, kar nam omogoča, da se še bolj povežemo z naravo in uživamo v trenutku brez motenj.

Vreme se je zelo hitro spreminjalo. Lahko rečem, da je bilo skozi dan veliko menjav sonca z oblaki in vetrom. Zato je izbira oblačil in oblačenje po načinu „čebule“ zelo dobra rešitev. Ko te zebe, se oblečeš in ko ti je vroče, se slečeš. Zaradi velike vlage imajo za razmnoževanje zelo dobre pogoje tudi komarji. Hvala bogu so bile nočne temperature zelo nizke, zato smo menili, da komarjev čez dan ne bi smelo biti. Res jih ni bilo, verjetno zaradi vetra in oblakov. Vendar ko se je situacija z vetrom umirila in je malce posijalo sonce, so se zopet pojavili. Zato je dobro biti pripravljen in imeti v žepu klobuk z mrežo proti komarjem in

Ledeniška erozija je opazna na vsakem koraku.

Pripravljene za odhod

rokavice. Lahko povem, da znajo biti zelo nadležni, vendar se s pravo opremo in zaščito vse preživi.

Pogrešal sem več sonca, saj bi bila naša kulisa za muharjenje lahko še bolj idilična, mogoče že malce preveč. Vendar na vreme nimamo vpliva, saj se je tukaj spet izkazalo, da je Grenlandija resnično surova in neizprosna dežela.

Konec dogodivščine

Naše muharjenje in raziskovanje se je po štirih dneh počasi zaključilo. Po še eni prespani in zadnji noči smo zjutraj pospravili svoj tabor in čakali na prihod našega čolna, da nas odpelje nazaj do mesta Sisimiut. Ob prihodu v hotel smo si vsi privoščili dolgo vročo prho in okusno kosilo v hotelski restavraciji. občutek udobja in sprostitve je bil neprecenljiv po vsem, kar smo doživeli v divjini.

Pripravljene za odhod

Po zadnji noči v hotelu v Sisimiutu smo po zajtrku še pravočasno ujeli notranji let proti mestu Kangerlussuaq. Kljub utrujenosti smo bili polni zadovoljstva in nepozabnih spominov na naše muharjenje in raziskovanje Grenlandije. Ob prihodu v Kangerlussuaq smo imeli še nekaj časa za kratek ogled mesta, preden smo se pripravili na naslednji dan in polet proti Kopenhagnu, Danska.

Po pristanku v Kopenhagnu smo se vsi strinjali, da je bilo to potovanje izjemno in polno doživetij, ki jih ne bomo nikoli pozabili. Grenlandija nas je osvojila s svojo divjo naravo, kristalno čistimi rekami in bogatimi ribolovnimi izkušnjami.

Besedilo: Matej Godec,
Foto: osebni arhiv Matej Godec

PREDNOVOLETNO SREČANJE ČLANOV RD BISTRICA

21.12. 2024 pozno popoldan so se v Ribiškem domu Soze že drugo leto zapored na prednovoletni zabavi srečali člani ribiške družine Bistrica iz Ilirske Bistrice. V družini si prizadevajo, da to srečanje postane tradicionalno. Na vabilo se je odzvalo izjemno veliko število, 110 članov, kar je pohvalno in kaže na to, da v družini vladajo tovariški in prijateljski odnosi. Vodstvo RD je posebej ponosno, da so se srečanja udeležili skoraj vsi člani iz Gorenjske, Koroške in seveda iz obale. Kot se spodobi za takšno srečanje, je bilo poskrbljeno za vse. Ribiče je v domu pričakal praznično okrašen prostor, za pijačo in seveda za odlično hrano, ki jo je pripravil mojster Sebastijan Rutar iz gostilne in picerije Mrak, je bilo poskrbljeno. Izkazali so se tudi nekateri ribiči, ki so to leto opravili ribiški izpit. Ostale člane so namreč počastili z jagenjčkom na žaru, za kar so poželi veliko pohval in odobravanja starejših ribičev ter njihovih mentorjev. Prijetno druženje se je zavleklo pozno v noč. Prisotni so si bili enotni, da se ob letu ponovno zopet srečajo.

Besedilo in fotografija: Zlatan Kovačević

LAŠKI RIBIČI SPET POGOSTILI SOKRAJANE

Vsako leto na dan samostojnosti, na štefanovo, je ena od nosilnih prireditev v Laškem tudi tradicionalna peka rib, ki jo že vrsto pripravlja Ribiška družina Laško. Tudi lani so ribiči sokrajane, ki tega dne pridejo na ribe, pogostili s 500 porcijami rib, skuhalo so še 120 porcij ribjega brodeteta, novost v ponudbi pa so bili že drugič zapored tudi fišburgerji.

Pri kuhanju ribjega brodeteta (dosledno ga imenujejo ribja čorba) jim že vrsto let pomagajo tudi ribiški kolegi iz Ludbrega, Novega Marofa in Zagorja ob Savi (z vsemi tremi družinami so pobrateni) in ko imajo podobne dogodke pri njih, jim uslugo vrnejo.

Ribiči RD Laško se na dogodek skrbno pripravijo, najprej ribe (krap, klen, podust, mrena, potočna in ameriška postrv)

Takole razkošna je porcija pečenih rib. Še najbolj lačnim zadošča. In tako dobrih rib zlepa ni najti.

Skupinica zavzetih pomočnikov, soustvarjalcev dogodka, ki jim nič od tega, kar je treba postoriti, ni težko.

nalovijo, nato skrbno očistijo in marinirajo, na dan prireditve pa spečejo in postrežejo. Letos so morali nekaj rib tudi še dokupiti. Pri pripravi hrane je tokrat na prizorišču, na občinskem dvorišču, sodelovalo okrog 20 članov, za pripravo pa je skrbelo še 10 ribičev.

Res da je ribja porcija loterija, dobiš, kar pride iz ponve, a te ribe so tako dobre, da v vseh letih, odkar prireditev poteka, ni bilo ene same pripombe. Razen kadar jih zmanjka ... In res je tudi, da se ne bi spodobilo pritoževati, ker je ta ribja pojedina brezplačna.

Darilo sokrajanom, kot radi poudarijo ribiči, za vse usluge, ki so jih v kraju deležni. »Z vodami upravljamo, s podpisom pogodbe smo zadolženi za upravljanje in vzrejo ribjega življa, zato smo sokrajanom neposredno odgovorni in te svoje obveze se še kako zavedamo, zato je ta dogodek posvečen prav njim, in sicer za usluge, ki smo jih deležni in tudi za potrpljenje z nami,« razlaga Martin Blatnik, predsednik Ribiške družine Laško.

Trenutno je v to ribiško družino vključenih 85 članov, od tega je 15 mladincev, na kar so zelo ponosni. Lani so zaključili z legalizacijo ribiškega objekta na Marofu, letos pa nameravajo dati tamkajšnji gostinski lokal v najem. Objekt obnavljajo, opremljajo kuhinjo, urejajo pa tudi novo čistilno napravo. Gre za projekt LAS, zato so prepričani, da jim pri izvedbi ne bo spodletelo. Če

jim bo uspelo pridobiti ustrezno dokumentacijo, bi radi okrog ribnika Marof postavili glampiške hišice, v zgornjem del ribiškega objekta pa bi radi uredili še dva apartmaja. Ta naložba je vredna okrog 100 tisoč €. Čaka pa jih še ureditev ribnika Lava, mrtvice, ki je trenutno v zelo slabem stanju. Tega bi radi obnovili in preuredili s pristopnimi stezami za invalide, saj je v neposredni bližini zdravilišča (Thermane Laško) in preurejen ribnik bi bil lahko zanimivo dopolnilo zdraviliške ponudbe. Ta naložba pa naj bi ribiče stala okrog 80 tisoč €. Obe naložbi sta za ribiče znaten finančni zalogaj, ki pa ga bodo, tako so prepričani, zmogli s pomočjo donatorjev in še kakšnega razpisa.

Boža Herek

Fotografije: Janez Knešak

LOV PLENILK NA ŠKALSKEM JEZERU

Po vzoru mnogih ribiških družin smo tudi velenjski ribiči organizirali lov plenilk na Škalskem jezeru. Tekmovanje je potekalo 1. 12. 2024, po preteku tritedenske karantene, ko je bilo v skladu z letnim načrtom vložena večja količina ščuk in

smuča. Za izvedbo tekmovanja so bila napisana interna pravila, ki so preprečevala težje poškodbe rib, ki so jih ribiči po merjenju dolžine vrnili nepoškodovane nazaj v vodo Škalskega jezera. Ob veljavni ribolovni dovolilnici je vsak ribič moral imeti predpisano

Udeleženci srečanja

Najuspešnejši ribiči s ščukami

Najuspešnejši ribiči s ščukami

Najuspešnejši ribiči s ščukami

opremo za izvajanje ribolova. Ribiči so lahko ribolov izvajali s tehniko vijačenja ali muharjenja. Dovoljena je bila uporaba vseh umetnih vab, ne glede na velikost in obliko (voblerji, blestivke, silikonske imitacije rib, sestavljene vabe ...), ni pa bila dovoljena uporaba vab živalskega izvora ter uporaba dodatnih kemikalij vonja in okusa. Umetne vabe so bile opremljene s trnki enojčki brez zalusti ali s stisnjeno zalustjo. Uporaba trojčkov je bila prepovedana. Prav tako je moral tekmovalac imeti pri vzmeti za razpiranje ust ribe, klešče za odpenjanje in mrežo za zajemanje rib. Ribolov je potekal na treh ločenih sektorjih, in sicer v vsakem sektorju po eno uro. Za rezultat so štele vse pravilno zapete roparice, ki jih je sodnik izmeril in rezultat zapisal v tekmovalni karton.

Čeprav so za rezultat štele vse ribe roparice (ščuka, som in smuč), se je izkazalo, da so na dan izvedbe bile pripravljene sodelovati le pred kratkim vložene ščuke. Ribiči so se zastonj trudili prelisičiti kakšnega kapitalnega soma, ki bi s svojo dolžino prinesel veliko prednost pri skupni dolžini. Kljub dobremu staležu za smuča v Škalskem jezeru nam ni uspelo prelisičiti nobenega. Za

rezultat se je namreč upošteval seštevek vseh izmerjenih dolžin ulovljenih rib. Zaradi uporabe trnkov enojčkov brez zalusti je veliko ščuk uspelo pobegniti, preden so jih ribiči uspeli zajeti v mrežo.

Tekmovanja se je udeležilo 16 ribičev, ki so v treh urah uspeli uloviti 15 ščuk. Največja izmerjena ščuka je merila 72 cm, najmanjša pa 54 cm. Najboljši trije so uspeli uloviti po tri ščuke, tako da so za vrstni red odločali centimetri. Tretje mesto si je priložil Aleksander Brušek s 179 cm, drugo mesto je dosegel Branislav Bednar s 181 cm, zmagovalec srečanja pa je postal Boro Tunanović s 186 cm.

Srečanje smo zaključili z okusnim ričetom, ki ga je pripravil najemnik ribiškega doma. Razočarani ribiči so kar hitro pozabili, da jih tokrat pač ni spremljala ribiška sreča. Največje zmagovalke pa so bile ulovljene ribe, ki so dobile še eno priložnost in bodo verjetno sedaj bolj previdno segale po vabah, s katerimi jih želijo ribiči ujeti.

Besedilo in fotografije: Niko Vivod

UDELEŽENCI SVEČANEGA DOGODKA

Leto 2024 je bilo za Ribiško družino Brestanica Krško nadvse uspešno. Pohvalijo se lahko z lepim številom mladih nadobudnih ribičev, ki si utrjujejo pot v svetu ribolova. Hkrati so lahko še posebej ponosni na svojo tekmovalno ekipo, ki nenehno dosega odlične rezultate, naj bo to na državnih, evropskih ali svetovnih prvenstvih. V ta namen so ob koncu leta pripravili sprejem za svoje tekmovalce v lovu rib s plovcem. Edi Zidarič, predsednik RD Brestanica Krško, je v nagovoru poudaril, da si iztekajoča se leta zapomnimo predvsem po dobrem – po dobrih ljudeh in dobrem sodelovanju. To leto je Rudi Centrih, član RD Brestanica Krško, dosegel odmeven uspeh, saj je postal svetovni prvak v LRP invalidov. Vrhunske rezultate so dosegli tudi drugi člani ribiške družine. Po besedah tajnika RD Sandija

Strupeha je treba poudariti, da ima ribiška družina v vsem času obstoja (kmalu bo praznovala 80 let delovanja) zelo razvito tekmovalno dejavnost. V letu 2024 so se udeležili številnih mednarodnih, svetovnih in državnih prvenstev, kjer dosegajo izjemne rezultate. Najbolj ponosi pa so na člana Rudija Centriha, ki je v Bolgariji na svetovnem prvenstvu LRP invalidi skupaj s pomočnikom Boštjanom Rojcem postal svetovni prvak. Rudi se je v ribiško družino včlanil pred leti in stkal trdne vezi ter postal nepogrešljiv član tekmovalnih ekip. Aktivno se udeležuje državnih prvenstev

in večkrat tudi zmaga. Prav tako je osvojil naslov ribiškega carja v ribiški družini. Šport ga spodbuja, ohranja čilega in mu daje zagon za naprej. V imenu ribiške družine mu je Sandi Strupeh, tajnik RD, še enkrat iskreno čestital in zaželel obilo uspehov še naprej. Ob tem svečanem dogodku sta Janez Kerin, župan Mestne občine Krško, in Vlado Bezjak, predsednik Krajevne skupnosti Brestanica, Rudiju poklonila simbolična darila.

*Besedilo in fotografije:
RD Brestanica Krško*

KO IMAŠ ZASE CELO JEZERO

Ena od rubrik, ki svoje mesto redno najde na straneh glasila Ribič, je tudi Predstavitev ribiških družin. Rubriko vsakič z veseljem preberem, saj je odličen vir navdiha in idej za nove ribiške podvige in izlete. Tako sem se spomnil na Reško jezero. Ko sem spraševal ribiče Barjane, kaj menijo o Reškem jezeru, je eden od njih odgovoril: »To je najboljše jezero za loviti!« Ker gre za enega najbolj nadarjenih ribičev na plenilke, ki jih poznam, sem njegovo mnenje seveda vzela zelo resno.

Na spletni strani RD Kočevje je objavljena tudi telefonska številka, ki sem jo poklical v iskanju informacij glede našega prvega obiska. Sogovornik na drugi strani je bil neverjetno ustrežljiv – najprej je odgovoril na vsa moja vprašanja glede ribolova, dostopa, vab, nato pa je še ponudil, da gre preverit, kakšen je vodostaj jezera. V tistem tednu je namreč močno deževalo in res si nisem želel voziti uro in pol v eno smer, da bi nato zaradi neprimerne stanja vode avto takoj obrnil. Čez dva dni sva se znova slišala in novice so bile dobre – voda je dovolj nizka in ravno prav »obarvana«, da omogoča odlične ribolov. Res lepa gesta našega kočevskega ribiškega kolega, ki nam je precej olajšal samo načrtovanje.

A s tem priprave niso bile končane – na Reškem jezeru je dovoljen le ribolov roparic, in še to zgolj iz čolna. Ker pa tega nimamo, smo si ga morali nekako priskrbeti. Elvis je tisti gospod, ki sposoja svoj čoln ob jezeru in tudi z njim sva se nekajkrat slišala. Pomagal mi je pri načrtovanju, vmes pa je skušal tudi malo umiriti moje navdušenje: »Da ne boste preveč razočarani, če ne bo rib – saj veš, da nehalo prijemati, ko prideš, in znova začnejo, ko odideš.« Ne glede na to, kaj je rekel, sem z vsakim dnevom postal bolj neučakan.

Ribniško in Kočevsko polje sta bili skoraj v celoti poplavljeni, ko smo se v jutranjih urah peljali skozi. Le cesta je bila na suhem in obdajali so nas resni dvomi, da bo ribolov sploh mogoč. Ob prihodu na cilj pa smo ugotovili še, da je gladina jezera sicer primerna za ribolov, a je bil zato Elvisov čoln poln vode. Fanta sem pustil ob jezeru, da ga spraznita, sam pa sem se odpeljal k Elvisu. Pri njem sem dobil vesla, podloge za sedenje, rešilna jopiča, ponujal pa mi je še vabe za ščuko ter predvrvice, če jih slučajno sami ne bi imeli dovolj in tudi kakšno debelo jakno bi lahko dobili pri njem, da ne bi fantov slučajno zeblo ... Res lahko rečem, da je Elvis skrbel za nas, kot bi bili njegovi.

Ob moji vrnitvi sta fanta že skoraj končala s svojim delom, nato smo čoln še obrisali ter naložili z vso svojo opremo in plovba se je lahko pričela.

Z ribolovom smo začeli pri jezu – Reško jezero je namreč umetne-

ščuka je prišla na rdeče belo silikonso vabo, ki sem jo v dar dobil od barjanskega kolega. Kot je kasneje ugotovil Tim, je bila vaba uspešna na treh zaporednih ribolovih.

tavanje vab v iskanju ščuk in smučev. V bistvu je bila vedno znova težka odločitev, bližje katerega brega bi lovili. Povsod je bilo veliko potopljenih dreves, vej, trstičevja in ostalih ribjih skrivališč. Kjer je bilo možno, smo oba bregova »pokrivali« s sredine jezera, sicer pa smo malo meandrirali levo in desno. Če je bilo prvih 45 minut še nekoliko hrupnih, saj nas je spremljal trušč vode, ki je padala z jezu, je po prvem ovinku vse potihnilo. V tišini smo počasi veslali naprej in iskali prvi ugriz. Kljub temu da je vsak met lahko pomenil tudi ščuko, saj je na jezeru raznih skrivališč za ribe ogromno, do prvega ugriza kar ni in ni hotelo priti. Postajali smo že neučakani, ko smo na vodni gladini prvič videlo znake življenja – valovanje in krogi na površini –, so nam dali vedeti, da je nekaj deset metrov stran od nas jata belic. »Bo kdo tja vrgel?« je zanimalo Tima. »Ja, vsi!« je sledil hiter odgovor. Vabe so letele, a »ravbala« ni nobena plenilka. Preveslali smo že velik del jezera, ko je Filip vzkliknil: »Imel sem jo!« Na večjo silikonso ščuko je očitno prišla kanibalka, a premalo, da bi se ujela na trnek. »Se je napičila na trnek?« me je takrat najbolj zanimalo. »Ne,« je odgovoril Filip: »Zadaj je zagrabila in spustila.« Seveda ni trajalo dolgo, da smo vsi metali naše vabe v smer pobegle ščuke. Le dva ali tri mete kasneje je ščuka znova zagrabila, tokrat bližje trnka. »Imam jo!« Na Filipovo žalost sem ta stavek izrekel jaz, saj je »njegova« riba v drugo izbrala mojo vabo. Nekaj nervoznih trenutkov kasneje in ribo je v podmetalko zajel Tim, ki je lovil s sredine čolna. Riba sicer ni bila med največjimi predstavniki svoje vrste, a prve ne pozabiš nikoli. Verjetno mi ni treba poudarjati, da nam je ulov dal precej zagona za nadaljevanje veslanja in metanja. In tudi tu sem bil precej uspešnejši od fantov – a žal je šlo samo za to, da sem velikokrat vabo zataknil v potopljene veje, onadva pa skoraj nikoli. Običajno bi to pomenilo, da bi izgubil kar nekaj silikonov, a s čolna so stvari preprostejše. En je čolnaril, dva sva se trudila okoli dreves in reševanja. Najbolj pomembno navodilo pa se je glasilo: »Samo pazi, da ne padeš v vodo!« Glede

Fanta sta se pošteno ogrela med praznjenjem čolna, ki ga je zalilo obilno deževje. »Somar« je bil ravno prav velik za nas tri in vso našo opremo.

Ščuka res ni bila največja, a je pomanjkanje centimetrov nadomestila s požrešnostjo, saj je prijela dva različna silikona.

Jezero se vije kot kača, od zajezitve v spodnjem delu do rezervata v zgornjem, kjer pa je ribolov prepovedan.

Po več dneh dežja smo ujeli tudi nekaj žarkov jesenskega sonca. Ob povratku smo bili precej hitrejši, saj je Tim skoraj nehajloviti in se povsem posvetil veslanju.

na to, kolikokrat so se moji meti končali v ovirah, je kar neverjetno, da tistega jesenskega dne na Reškem jezeru nismo izgubili nobene vabe. Spomnim se primera, ko sem s kakšnih 20 metrov zadel potopljeno vejo in zaklel sam pri sebi, ko se je palica zvila, kar je pomenilo, da se je vaba zapletla. Tim pa mi je povsem mirno dejal: »Ati, odpri rolo!« Ker ga nisem takoj upošteval, je ponovil: »Odpri rolo, boš videl.« Res sem odprl in sprostil pletenico. Ob naslednjem potegu je bilo jasno, da se je odpela tudi vaba in vse skupaj sem lahko znova navil nazaj. Začuden sem vprašal Tima, od kod mu toliko izkušenj pri reševanju vab, on pa je preprosto rekel: »Ati, kdo od nas največkrat zaplete svoje trnke? Jaz. In tako se tudi naučim načinov, kako razrešiti podobne težave.« Lepo je, če se človek iz svojih napak uspe kaj naučiti in Tim več kot očitno se.

Kakšna ura je že minila od naše ščuke, ko smo menjali vabe in poskušali na vse načine ukaniti še kakšno. Med pregledovanjem škatel z vabami in razmišljanjem, kaj bi še lahko poskusil, sem našel silikonsko ribico, ki je nisem še nikoli uporabil. 11-centimetska črna zelena vaba je še nedotaknjena čakala na prvo uporabo. »Zakaj pa

ne!« sem si rekel, napeljal skozi njo trnke in vrgel. Ob prvem metu sem začutil nekaj, kar bi lahko bil ribji napad in kot se je kasneje izkazalo, je tudi bil. Ob hitrem pregledu vabe sta se na zgornjem delu pokazali dve luknji, ki jih prej še neuporabljena vaba seveda ni imela. Hitro sem vrgel še enkrat in scenarij se je takoj ponovil – rahel »udarec« in nato nove poškodbe na vabi. Tokrat dve zarezi na poprej nedotaknjenem repu. Očitno je bila na lovu mala ščukica. Naslednji je srečo je poskusil še Filip in tudi on je dvakrat zavpil: »Imam! Nimam! Zagotovo je bila riba.« Mala plenilka nam očitno ni bila usojena, smo pa kmalu za tem priveslali do konca jezera. Oziroma vsaj do konca lovnega dela – kjer jezero preneha vijugati skozi gozd in se razširi, je tudi pričetek naravnega rezervata. Tega oznanjuje velika ptičja opazovalnica, s katere je možno opazovati tudi orle belorepce, ki gnezdiijo v okolici. Od jezera do opazovalnice smo potrebovali tri ure, nazaj pa eno manj, saj je Tim precej manj lovil in veliko več veslal. Vmes smo lahko po dolgem času uživali tudi v žarkih jesenskega sonca. V teh petih urah smo bili na jezeru ves čas sami, le nekaj sprehajalcev je bilo moč slišati z okoliških poti. Dogajanja je bilo sicer bolj malo, dokler se ni Filip kar naenkrat zaprepadeno ozrl na naju. Odprta usta in široko razprte oči so govorile o tem, da se je nekaj zgodilo: »Prijela je! Videl sem jo, kako je prijela!« Znova smo metali v upanju, da se bo ščuka znova odločila za napad, a scenarij izpred nekaj ur se ni ponovil in ostali smo z eno ujeto ščuko ter dvema, ki sta pobegnili.

Po prihodu nazaj do jezera smo najprej privezali in izpraznili čoln, nato pa se oglasili še pri njegovem lastniku in mu vrnili vse, kar nam je posodil. Ker smo lovili jeseni, nas je povabil, naj se vrnemo čez kakšen mesec ali dva, saj tudi na Kočevskem velja, da ko listje pade, ščuka napade! Zima se sicer počasi že izteka, nam pa se še ni uspelo vrniti nazaj. A brez dvoma bomo gostoljubje tamkajšnjih ribičev še kdaj izkoristili, saj je Reško jezero res eno izjemno, še posebej, če ga imaš povsem zase, tako kot smo ga imeli mi.

Besedilo in fotografije: Blaž Dominik

MUHARJENJE NA JEZERIH – NAŠA PRIHODNOST?

Velika večina med nami je na jezerih že muharila, tako doma kot tudi po svetu. Tudi o samih posebnostih takšnega ribolova smo že marsikaj prebrali in napisali. Zadnja leta pa so prav jezera s svojim rahlo bolj stabilnim okoljem, kot naše reke, ena redkih ribjih habitatov, ki še nekako kljubujejo vedno bolj izrazitim podnebnim spremembam. Slednje opažamo v vedno bolj ekstremnih sušah in poplavih, ki smo jim priča praktično vsako sezono. Tudi kasnejše, bolj ali manj neposrečene, »ureditve« vodotokov in brežin običajno ne pripomorejo k ustreznosti življenjskega okolja za ribe, prej obratno. Povprečna vodnatost naših lokalnih vodotokov je predvsem v poletnem času precej nižja kot pred desetletji in jezera in akumulacije so v tem času za marsikaterega muharja glavna izbira. Na spletu lahko najdemo veliko bolj ali manj uporabnih člankov in nasvetov glede muharjenja v takšnem okolju, vsi pa nekako slonijo na nekaj dejstvih ali skupnih imenovalcih – najbolj pomembne bom skušal izbrati v tokratnem muharskem kotičku.

Vsakdo ima seveda lahko svoje izkušnje na to tematiko in vse, kar sledi, je zgolj plod mojega subjektivnega pogleda nanjo. Ne glede na to pa obstaja, kot sem že omenil, neka rdeča nit oziroma nekaj splošnih dejstev, ki se redno ponavljajo v člankih, knjigah in drugih video objavah glede muharjenja v jezerih. Eno od teh dejstev je, da se vzorec obnašanja rib in njihovih trenutnih lokacij glede na pogoje v jezerih v veliki meri ponavlja. Prav ugotavljanje ribjih lokacij v jezeru je ena od najtežjih muharjevih nalog. Jezera ne moremo »prebrati« na enak način, kot to naredimo na rekah in izkušnje od tam nam običajno ne pomagajo prav veliko. Zato si lahko pomagamo na različne načine. Mnogi avtorji opisujejo različne načine opazovanja in iskanja rib. Od tega, da se povzpnejo na višje opazovalne točke, do sistematičnega iskanja s plovili. Nekateri si pri tem pomagajo tudi s tehniko, kot so različni sonarji, daljnogledi in podobno. Vendar je ta menjava lokacij in premikanje običajno povezano s precejšnjo porabo dragocenega časa, ki bi ga lahko veliko raje uporabili za sam ribolov. Zato je po mojih izkušnjah, še posebej kadar voda ni dovolj bistra, da bi ribe lahko na dovolj veliki razdalji sploh opazili, veliko boljše takšno iskanje izvajati s samim ribolovom. Med takšnim iskanjem uporabimo muhe, ki so dovolj vidne in zanimive in se dovolj gibljejo, da jih ribe s svojimi čutili zlahka zaznajo. V bistri vodi je dobro poizkusiti s svetlejšimi odtenki muh in dobro vidnimi svetlečimi dodatki, v bolj kalnih pa raje uporabimo temnejše in tudi črne muhe s prav tako kakšnim svetlečim dodatkom. Dobro se obnesejo tudi malo večje, dvodelne ličinke enodnevnic ali kačjih pastirjev, mehkejše in zvijajoče muhe namreč prav tako proizvajajo gibanja, ki jih ribe hitro in dobro zaznajo. Tudi potezanke in različne t. i. »atraktorske« muhe za jezera so velikokrat dobra izbira. Še posebej moderne večdelne imitacije ribjih

Primeri dvodelnih posnetkov pup tržačev, ki ob se ob premikanju zelo naravno gibljejo (zvijajo), pri dveh so uporabljeni tudi UV-vezalni materiali.

mladic, ki se gibljejo precej naravno in ribam zelo všečno, glede na njihovo uspešnost, tudi kadar jih vodimo počasi in z le občasnimi sunki.

Če imamo na revirju kaj predhodnih izkušenj, lahko vedno najprej poizkusimo na naših »preverjenih« mestih in s tem prihranimo precej časa. Vsekakor lahko v podobnih pogojih, kot smo jih imeli, ko smo tam že ulovili, pričakujemo ribe na podobnih mestih. Če revir poznamo ali če lahko opazujemo dno, se lahko med iskanjem rib osredotočimo na mesta, kjer voda naglo spreminja globino, dvignjene sipine sredi globjih predelov, zasenčena mesta ob obali (še posebej v poletnih dneh), osnovno strugo sredi jezera (če imamo opravka z akumulacijskim jezerom) in na vetrne naplavine, ki se pojavljajo na površini, ko jih veter potiska na različne lokacije, odvisno od njegove smeri. Običajno gre pri slednjih za razne delce, listje in pa predvsem za različne stadije žuželk, ki so tam ujeti na gladini ali pa tik pod njo. V eni od knjig na temo muharjenja v jezerih avtorjev R. Kaufmanna in R. Cordesa so prav te vetrne lise nanošenega drobnega materiala na jezerih najbolj pomembne. Avtorja tudi predlagata, da na jezeru ne glede na naše prejšnje poznavanje in morebitne izkušnje najprej preverimo stanje okoli njih. Že večkrat mi je ta informacija pomagala najti ribe predvsem v popoldanskem času, ko se običajno vodna gladina rahlo razburka zaradi termičnih vetrov in se nam vidljivost kljub dovolj bistri vodi, bistveno zmanjša. Tudi razni potoki in dotoki v jezero lahko s svojo temperaturo, ki se običajno razlikuje od temperature jezera, predstavljajo pomembno mikroobmočje, kjer lahko pričakujemo ribe v najhladnejših ali pa najtoplejših delih dneva in leta, zato so to pomembna in zanimiva mesta, ki jih je vedno dobro preveriti.

Kadar imamo na jezeru še druge ribiške kolege, tudi če jih poznamo, vedno zadržimo primerno razdaljo. Med premikanjem se jim ustrezno izognimo. Primerna najmanjša razdalja je med trideset in petdeset metri, če je le mogoče. V ožjih predelih se lahko sicer med premikanjem približamo, vendar se nato čimprej oddaljimo na primerno distanco. Zelo neprimerno in nezaželeno se je približati nekomu samo zato, ker vidimo, da je na nekem mestu precej uspešen. Raje preverimo

Primeri posnetkov pup tržačev za počasni ribolov na jezerih s potopnimi vrvicami ali glavami.

Primeri obteženih posnetkov trzačev za muharjenje s plavajočimi vrvicami in daljšimi predvrvicami.

Primeri posnetkov manjših ličink enodnevnice in postranic brez obteževanja, za uporabo s potapljačimi vrvicami.

Primeri posnetkov pup trzačev na majhnih velikostih trnka.

Primer posnetka večje dvodelne ličinke enodnevnice ali kačjih pastirjev, za malo hitrejši in bolj aktivni ribolov.

naš pristop in uporabo tehnik in muh, saj je velika možnost, da sami delamo nekaj narobe.

Ko smo prvo nalogo nekako opravili in našli lokacijo, kjer ribe vidimo, tu in tam tudi uspešno ulovimo ali vsaj zaznavamo prijeme, lahko nadaljujemo na isti način ali pa kaj zamenjamo in poizkusimo še kaj drugega. Z istim pristopom lahko namreč pričakujemo bolj ali manj le to, kar že imamo. Morda tehniko, morda kakšno drugo muho, s tem da se osredotočimo na določeno območje. Lahko prekinemo s premikanjem in lovimo na mestu, spremenimo globino, na kateri lovimo, dokler prijemi niso dovolj pogosti. Tudi tekom dneva se nam pogoji lahko precej spremenijo; dobro opazovanje ter pripravljenost na hitro prilagoditev sta značilni lastnosti boljših muharjev na jezerih. Na te spremembe pa moramo biti pripravljeni.

Velikokrat se zgodi, da smo tudi na jezerih priča zelo selektivnemu prehranjevanju rib. Še posebej na revirjih, kjer je veliko ribolovnega pritiska. Med prehranjevanjem na površini lahko precej lažje ugotovimo, za kaj gre, saj velikokrat ribjo hrano lepo vidimo in tudi posnemamo. Večje in manjše odrasle enodnevnice, razni hrošči, čebele in podobno so večkrat ravno to, kar ribe iščejo. Nekaj teh posnetkov je zato vedno dobro imeti s seboj, tudi ko muharimo na jezerih. Res je, da običajno za njih potrebujemo posebne pogoje. To so lahko temni, oblačni in deževni dnevi ali pa rojenje kakšnih vodnih, velikokrat pa tudi kopenskih žuželk, mirna jutra ali pa klasično večerno rojenje. Večkrat sem že doživel in opazoval ne samo znane enodnevnice in trzače, pač pa tudi leteče mravlje in čebele, ki so na vodno gladino nato privabile ribe v velikem številu. Največkrat je ta hrana lepo zbrana skupaj prav v prejšnjih omenjenih vetrnih nanosih.

Če smo redni obiskovalci hladnejših jezer, verjetno že dobro vemo, da so ličinke in pupe trzačev običajno najštevilčnejša skupina vodnih žuželk v njih. V veliki večini primerov so zato tam tudi najbolj pomemben vir prehrane postrvi in drugih muharsko zanimivih rib. Ta skupina vodnih dvokrilcev ima ličinke na dnu, ki so tanke, črvasne oblike, katero lahko običajno lepo navežemo in posnemamo s samo povitim ukrivljenim trnkom z nitjo (običajno) rdeče barve. Veliko bolj pomembni stadij so njihove pupe, ki se počasi in zvijajoče dvigujejo proti površini. Te pupe so precej neobgljene in počasne, njihovo stransko gibanje je odvisno

od vodnega toka, če pa slednjega ni, je njihovo gibanje bolj ali manj neznačno in le navpično. Običajno za uspeh zadostuje že približni posnetek pupe trzačev v pravi velikosti, se pa dogaja, da je bistveno bolj uspešen ribolov, ko jih premikamo v vodnem stolpcu navzgor in ne poševno ali vodoravno. V primeru, da ugotovimo približno globino prehranjevanja, lahko uspešno lovimo tudi brez premikanja omenjene muhe, zadostuje že običajno premikanje skupaj z vodnim tokom, če ga imamo. Tudi običajne ličinke enodnevnice, mladoletnic in tudi postrance so lahko zelo uspešne. Uporabimo velikosti in barve po potrebi, glede na bistrost vode in globino, na kateri lovimo. Bolj ko je bistra, bolj naravne ličinke in barve uporabimo. Če želimo loviti hitro, lahko uporabimo precej obtežene, če pa želimo loviti počasi, pa bolj malo ali celo brez obtežitve. Osebnoraje uporabljam drugi način, tudi s počasi potopljivimi ali plavajočimi vrvicami. Pri uporabi slednjih je treba uporabljati temu primerno daljše predvrvice.

Za nekoga, ki se na jezera odpravlja muharit prvič, brez predhodnih izkušenj, bi predlagal, da izbere globine okoli treh metrov do treh in pol, izbere mesta, ki sem jih opisal na začetku in naj se odpravi na jezero pred prihodom vetra v jutranjih urah, da se še vidi dno. Uporabi naj tonečo vrvico, s katero lahko s pomočjo štetja dovolj hitro doseže omenjeno globino, predvrvica pa naj ne bo daljša kot meter in pol. Za začetek lahko poizkusi z manjšo neobteženo potezanko, ki ji zaupa in se premika s hitrostjo, da muha ostaja na željeni globini okoli dveh do treh metrov. Če lahko pred odhodom prepriča kakšnega bolj izkušenega ribiškega kolega na revirju, da mu z nekaj nasveti precej skrajša čas do prvega uspeha, pa tudi ne bo prav nič narobe.

Ne pozabimo, da v jezerih ribe rastejo hitreje kot v normalni tekoči vodi in med muharjenjem na njih nas lahko presenetni marsikaj. Zato upoštevajmo pravila in uporabimo ustrezno močan pribor. Poleg osnovne ribiške opreme je dobro imeti še ustrezno pokrivalo, kakovostna očala in dovolj veliko mrežo za naš ulov, ki ga bomo ob vztrajanju zagotovo deležni.

Besedilo in fotografije: Tomaž Modic

PREKAJENA RIBA JE LAHKO ODLIČNA POSLASTICA

Prekajena ali dimljena riba? V osnovi ni razlike – prekajevanje in dimljenje pomenita eno in isto. V obeh primerih gre za postopek konzerviranja in aromatiziranja rib s pomočjo dima. V Sloveniji se morda pogosteje uporablja izraz prekajevanje, medtem ko je dimljenje bolj tehničen ali kulinarčni izraz. V gastronomiji in strokovnih virih se pogosto uporablja dimljena riba, medtem ko se v domači rabi lahko reče tudi prekajena.

Prekajevanje rib, v tem prispevku mu bomo rekli kar dimljenje, je ena najstarejših metod konzerviranja hrane. Njegove začetke lahko zasledimo že v prazgodovini, ko so ljudje sušili in dimili meso ter ribe nad ognjem, da bi podaljšali njihovo obstojnost. Prvi dokazi o dimljenju rib segajo v kameno dobo, ko so ljudje ob obalah rek in morij uporabljali dim kot naravno sredstvo za ohranjanje hrane. Stari Egipčani, Rimljani in Vikingi so prav tako uporabljali dimljenje za shranjevanje rib, kar potrjujejo različni viri. V srednjem veku so dimljene ribe postale ključen del prehrane v Evropi, zlasti v severnih regijah, kjer so bile pomemben vir beljakovin v obdobjih posta. Dimljenje je omogočilo dolgotrajno shranjevanje rib, kar je bilo ključno v časih, ko ni bilo hladilnikov.

V Sloveniji ima dimljenje rib prav tako lepo tradicijo, čeprav morda ni bilo tako razširjeno kot soljenje. Najbolj se je uveljavilo v ribogojnicah in med ribiči, ki so želeli podaljšati svežino ulova. Danes je dimljena riba, v Sloveniji je to predvsem šarenka, cenjena delikatesa, ki jo najdemo v številnih slovenskih trgovinah in restavracijah.

Hladno dimljenje

Hladno dimljenje poteka pri nizkih temperaturah (med 20–30 °C) in traja več ur ali celo dni. Rezultat je nežno dimljena riba z mehko teksturo in daljšo obstojnostjo. Za hladno dimljenje potrebujemo svežo ribo (očiščeno in osušeno), morsko sol, sladkor (po želji), zelišča in začimbe (lovorjev list, gorčico, poper, brinove jagode), prostor za dimljenje, lesne sekance (bukev, hrast, sadno drevje) ter veliko ljubezni in časa. Ribe natremo s soljo (po želji dodamo sladkor in začimbe) ter jih pustimo v hladilniku vsaj 12 ur, raje več, da njihovo meso vsrka vse dodane dobrote. Ribe nato dobro speremo in temeljito osušimo. V prostoru za dimljenje pripravimo lesne sekance in začnemo z dovajanjem toplote na les, da se ustvarja dim. Temperatura naj bo okoli 30 °C. Ribe obesimo ali jih položimo na mrežico in jih dimimo vsaj 12 do 24 ur. Ribe vmes pogledamo, da se prepričamo, kako poteka dimljenje. Gurmani pravijo, da jih po dimljenju pustimo počivati vsaj en dan, da se razvijejo arome. Hladno dimljena postrv je konzervirana z dimom, vendar ni toplotno obdelana v smislu kuhanja. Temperatura pri postopku namreč ne preseže 30 °C, zato jih moramo obravnavati kot surove ribe.

Vroč dimljenje

Gre za nasprotje hladnega dimljenja. Med vročim dimljenjem temperatura sredice ribe doseže 85 °C, kar ubije vse mikroorganizme. Traja krajši čas kot hladno dimljenje, rezultat pa je bolj čvrsto meso z močnejšim okusom po dimu. Za vroče dimljenje, ki je za moj okus enostavnejše od hladnega, potrebujemo svežo ribo, ki smo jo temeljito očistili in osušili, morsko sol, sladkor (po želji), zelišča in začimbe (poper, gorčica, lovorov list, brinove jagode ... po želji, kar vam prija, saj se bo to poznalo na končnem okusu!), škatlo za dimljenje ali žar s pokrovom, lesne sekance (bukev, sadno drevje) ter malce občutka in potrpežljivosti. Ribe obilno natremo s soljo in začimbami ter jih pustimo v hladilniku vsaj 12 ur, raje več. Naj se dobro okopajo v »salamuri«, ki smo jo pripravili! Nato jih obrišemo s čisto krpo in temeljito osušimo. Ribe položimo na rešetko ali jih obesimo za kavelj. Na dno

šklatle razgrnemo sekance, nad njimi pa položimo pladenj, ki bo lovil tekočine, ki se bodo izločale iz rib. Sam dimim ribe v manjši kovinski škatli (kupil sem jo od ribiškega prijatelja), ki je primerna za od 4 do 6 porcijskih šarenk. Dimim tudi druge ribe, ki pa jih ustrezno razkosam. Pod škatlo namestim dva alkoholna gorilnika, ki gorita med 20 minut in pol ure. Toliko časa dimim ribe. Če imate večjo škatlo za dimljenje in večje kose rib, je postopek treba prilagoditi. Z nekaj vaje tudi to ne bo težko, saj gre za razmeroma enostaven postopek konzerviranja mesa. Ribe so pripravljene, ko je koža rumeno zlata, oči kuhane (bele, saj so beljakovine zakrknile). Najpomembneje je, da meso lepo odstopi od kože in kosti. Tako prekajena riba je odlična, toplotno obdelana in pripravljena za takojšnje uživanje. Po dimljenju ribe pustim na mrežici; zaščitim jih s fino mrežico (v obliki pokrova), ki prepušča zrak, a ne žuželk in podobnih živalic. Na zraku jih pustim približno 15 minut. Ribe morajo biti suhe, nato jih položim na folijo in vakumiram. Tako pripravljene obstanejo v hladilniku še nekaj tednov.

Številni recepti tako za hladno kot za vroče dimljenje so na voljo v knjigah in na svetovnem spletu. Potrebščine imamo prav tako na voljo, zato le pogumno poskusite. Domače dimljene ribe, še bolj tiste, ki ste jih ulovili sami, vas bodo zagotovo navdušile. Ni se treba omejitve le na postrvi, ki so tudi v trgovini in gostilni najpogostejše na meniju, dimimo lahko praktično vse sladkovodne vrste in iz njih ustvarimo specialitete za kulinarčne užitke. Menda so dobre tudi dimljene morske ribe, vendar tega še nisem poskusil.

Iz prve roke vam lahko povem, da so odlični dimljeni kotleti krpa, iz katerih ustvarimo domačo ribjo pašteto. Uspešno podimimo ščuko, ki jo lahko prej sfiliramo, lahko pa le razkosamo. Po končanem prekajevanju meso kar pade od kosti in kože; debelo ščukino meso je nato odlično na obloženih kruhkih, hladni solati iz ajdove kaše, pora in malce začimb ali pa kar tako, na testeninah s smetano. Edina riba, ki mi ni uspela, je bila ogrica, pa še to verjetno zaradi vode vprašljive kakovosti, v kateri smo jo ujeli. Saj vemo, da je jed na koncu tako dobra, kot so dobre njene surovine.

Pa še nekaj je treba omeniti. Tako kot pri vsem tudi pri uživanju rib velja zmernost, še posebej, ko je govora o dimljenih ribah. Sem

Prekajena postrv

in tja bo čisto v redu, vsak dan pač ne. Dimljene ribe so okusne in hranljive, a jih je priporočljivo uživati v uravnoteženi prehrani in ne kot vsakodnevni vir beljakovin.

Pravilna izbira pijače lahko lepo dopolni okus dimljene ribe. Najpogosteje postrežemo ob prekajeni ribi belo, sveže vino, na primer sauvignon, renski rizling ali chardonnay (razen močnih barikiranih). V zadnjem času se opogumljajo tudi najbolj zakrknjeni vinoljubci in si poleg ribe privoščijo pivo. K dimljeni ribi se odlično priležejo lahka piva, domači svetli ležaki, tudi lažji pale ale, če

le ne preglasijo okusa ribe. V nekaterih primerih se lahko poigramo tudi s specialnimi pivi, na primer dimljenim pivom ali kislim pivom (Gose ali Lambic). Seveda pa ni nujno, da je vedno v igri alkohol. K dimljeni ribi gre odlično tudi domači jabolčnik ali kar preprosta limonada.

Na hitro smo spoznali, kaj je to dimljenje oziroma prekajevanje. Konkretno o receptih pa morda v eni od prihodnjih števil Ribiča. Dober tek in na zdravje!

Besedilo in fotografija: Jure Ušeničnik

V SPOMIN

Vojko Hrustelj

1959–2024

V začetku oktobra smo izvedeli žalostno novico, da je naše vrste po daljši in zahrbtni boleznici za vedno zapustil član Vojko Hrustelj. Vojc, kot smo mu pravili, se je v RD Bled vpisal leta 2006 in leto kasneje opravil ribiški izpit. Bil je bil marljiv član, vedno pripravljen pomagati na vseh področjih delovanja. Bil je nepogrešljiv član pri vseh delovnih in čistilnih akcijah, na tekmovanjih, zavzeto in z veseljem je pomagal pri delu z mladinsko sekcijo. V jesensko-zimskem času je bil vsako jutro prisoten ob Savi Bohinjki, kjer je čuval ribji stalež pred kormoranami. Ribiški družini Bled je vedno in povsod pokazal svojo lojalnost, in to s poštenostjo, marljivostjo, takega smo ga namreč poznali, to pa so lastnosti, ki jih v današnjem času vse premalokrat vidimo.

Za svoje marljivo delo je prejel več priznanj:

- leta 2009 pisno priznanje Ribiške družine Bled,
- leta 2018 znak za ribiške zasluge RZS z listino in
- leta 2023 red za ribiške zasluge RZS - III. stopnje z listino.

Odšel si mnogo prezgodaj, potihlo, brez slovesa, tak, kot si bil vedno v svoji mirnosti. V Ribiški družini Bled si pustil velik pečat, ki ne bo nikdar pozabljen in bo še dolgo vzor vsem, ki prihajajo za tabo. Bolj kot bolečina izgube je pomembno, da si bil. Hvala ti.

RD Bled

Stane Škantar

1949–2024

Junija lani nas je pretresla novica, da je naše vrste za vedno zapustil dolgoletni član, funkcionar, mentor in častni član Stane Škantar. V RD Bled se je vpisal leta 1965, star 16 let. Že takoj ob vstopu je bilo jasno, da smo v svojo sredino dobila neverjetno marljivo osebnost, polno znanja in volje po dokazovanju. Leta 1967 je opravil ribiški izpit. Deloven, skromen, dober ribič in mož besede, to so bile njegove glavne vrline.

Kjerkoli se je potrebovala njegova pomoč, je bil vedno na voljo. Stane je bil dobrovoljen, poln optimizma, aktiven v ribogojnici, pri delovnih in čistilnih akcijah, na tekmovanjih, mentor mladim ribičem, skratka poln znanja in izkušenj. Med leti 1975 in 1985 je bil predsednik tekmovalne komisije. Bil je prijeten sogovornik, zelo rad se je spominjal ribiških dogodkov iz preteklosti. Omeniti velja, da je leta 2016 v Savi Bohinjki ujel 122 cm dolgega in 19 kg težkega sulca, ki še do danes velja za največjega uradno izmerjenega sulca v Savi Bohinjki. Od leta 2015 je bil član nadzornega odbora. Sodil je med člane z najdaljšim stažem. Prišla je žal njegova zadnja minuta, po skoraj 60-ih letih delovanja v društvu, ko ga je zahrbtna bolezen premagala. Za svoje delo je prejel števila priznanja:

- leta 1978 Red za ribiške zasluge RZS - III. stopnje z listino,
- leta 1983 Red za ribiške zasluge RZS - II. stopnje z listino,
- leta 1993 Red za ribiške zasluge RZS - I. stopnje in
- leta 2022 je bil razglašen za častnega člana Ribiške družine Bled.

Veter je odtrgal list z drevesa.

Med številnimi je izbral le enega.

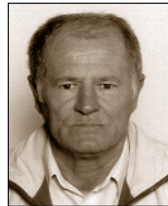
Ta list, ki je bil del našega življenja, sedaj manjka.

Vedno bo manjkal.

RD Bled

Fehim Jujić

1953–2024

Z žalostjo sporočamo, da nas je zapustil Fehim Jujić, zvesti član Ribiške družine Vevče, predan ribič in neutrudni ribiški delavec, ki je v naši ribiški skupnosti s svojim delom in predanostjo pustil neizbrisen pečat.

Ribiški družini se je pridružil leta 2019 in še istega leta uspešno opravil ribiški izpit. Hitro se je uveljavil kot strasten ribič, ki je najraje lovil ravno v domačih revirjih RD Vevče. A Fehim ni bil le ribič, pač pa tudi človek dejanj. S svojo marljivostjo in nesebičnostjo se je vedno odzval na vse organizirane delovne akcije ter prispeval k ohranjanju in razvoju našega ribiškega okolja.

Njegova prisotnost nam bo manjkala ob vodi in na delovnih srečanjih, a spomini na njegovo dobroto, vztrajnost in predanost bodo ostali. Naj mu bodo ribiška nebesa mirna in polna bogatih ulovov!

RD Vevče

Nikolaj Turšič, dr. med.

1937–2024

Z žalostjo v srcu sporočamo, da je dne, 15. decembra 2024, v 88. letu starosti naše vrste za vedno zapustil naš dolgoletni član Nikolaj Turšič, dr. med. iz Poljčan. Svojo ribiško pot je pričel na ribnikih Pragersko, kjer je preživel svojo mladost in se tam navdušil nad ribištvo in naravo ob ribnikih.

V RD Slov. Bistrica se je včlanil leta 1964 in je bil njen član neprekinjeno 60 let. Od leta 1966 je bil član RS Poljčane, kamor se je preselil ob pričetku opravljanja svoje službe. Svoje poslanstvo, to je pomagati ljudem pri njihovih zdravstvenih težavah, je opravljal z vso odgovornostjo, sočutjem in srčnostjo. Ljudje v Poljčanah in širši okolici so ga spoštovali in imeli radi, saj o njem govorijo v samih superlativih.

Z vso odgovornostjo in tenkočutnostjo pa je deloval tudi kot ribič, zato smo ga spoštovali in radi bili v njegovi družbi. Vedno je bil nasmejan in dobre volje, ko je tekla beseda o ribištvu in doživetjih ob vodi. Skrbelo ga je za naravo, predvsem pa za naše reke, za katere je rad uporabil prisposobo, da se vedno bolj spreminjajo v kanale, v katerih bo bolj malo življenja.

Rad je odhajal na ribolov in se ga veselil, saj je ob upokojitvi imel več časa, da se je posvetil svoji ljubi postranski dejavnosti. Vse do letos je sodeloval na skoraj vseh tekmovanjih Ribiške sekcije Poljčane, udeleževal pa se je tudi tekmovanj v Ribiški družini Slov. Bistrica. Vsa ta tekmovanja so bila večina na njemu ljubih ribnikih Pragersko, kamor je še posebej rad hodil na ribolov.

Ob zaključku življenjske poti cenjenega člana ostane spomin na človeka, prijatelja, zdravnika in ribiča. Nikolaj, pogrešali te bomo!

Ribiči RD Slovenska Bistrica

Slivniški ribnik (foto: David Babič)